

Mälardalens Högskola
Institutionen för samhälls- och beteendevetenskap
C-uppsats i Sociologi
Eskilstuna Ht 2006/Vt 2007

Författare: Carina Gillberg

”BARA PÅ LÅTSAS”
- DELAKTIGHET, ANSVAR OCH DEMOKRATI
UTIFRÅN ETT UNGDOMSPERSPEKTIV.

Handledare: Anna-Lena Almkvist
Examinator: Mehrdad Darvishpour

MÄLARDALENS HÖGSKOLA

Sociologi C

10 poäng

Kvalitativ Metod

Carina Gillberg

”Bara på låtsas”

Delaktighet, ansvar och demokrati
utifrån ett ungdomsperspektiv.

År 2007

Antal sidor: 43

Syftet med denna studie var att studera ungdomars upplevelse av delaktighet, ansvar och demokrati utifrån ett ungdomsperspektiv. I denna studie intervjuades sex informanter om sina upplevelser. Dessa intervjuer analyserades utifrån en hermeneutisk tradition och arbetades fram genom meningskategorisering. Denna studie bidrar till att spegla ungdomars förhållanden till delaktighet, ansvar och demokrati på 2000-talet. Resultaten visar på att vissa informanter upplevde delaktighet som diffus i denna kommun i en mellanstor stad i Sverige när det gäller ungdomsfrågor. Flera ungdomar upplevde ansvaret inom Ungdomens hus som ett låtsasansvar. Det viktigaste hos dessa informanter var att få ta eget ansvar i deras vardag. För att unga ska kunna påverka bör vuxna lyssna, i annat fall mistas intresset. Överlag ses demokrati som otydlig, intresset för politik i denna studie ses både positivt och negativt. I en demokrati upplever informanterna nya sätt för sitt samhällsengagemang. Den största brist på delaktighet upplever de informanter som inte var aktiva i ungdomsrådet eftersom det saknades information. Dessa resultat stöds av Bourdieus teorier och begrepp.

Keyword: ansvar, delaktighet, demokrati, påverka, ungdom,

1. INLEDNING	1
1.2.SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNINGAR	2
1.3. AVGRÄNSNING.....	2
1.4. DISPOSITION	2
2. BAKGRUND.....	3
3. TEORI.....	6
4. TIDIGARE FORSKNING	10
5. DATA OCH METOD	15
5.1. URVAL OCH GENOMFÖRANDE.....	16
5.2. DATABEARBETNING.....	17
6. RESULTATET AV INTERVJUER.....	18
6.1. PRESENTATION AV INFORMANTERNA	18
6.2. DELAKTIGHET.....	19
6.2.1. Upplevelsen på Ungdomens hus	19
6.2.2. Synen på ungdomsrådet.....	20
6.2.3. Synen på den egna kommunen.....	21
6.2.4. Fritidens betydelse	22
6.3. ANSVAR OCH PÅVERKAN.....	23
6.3.1. Upplevelsen på Ungdomens hus	23
6.3.2. Synen på ungdomsrådet.....	25
6.3.3. Synen på den egna kommunen	27
6.3.4. Fritidens betydelse	29
6.4. BRIST PÅ DELAKTIGHET.....	30
6.4.1. Upplevelsen på Ungdomens hus	30
6.4.2. Synen på ungdomsrådet.....	31
6.4.3. Synen på den egna kommunen.....	32
6.4.4. Fritidens betydelse	33
6.5. DET DEMOKRATISKA DELTAGANDET I SAMHÄLLET.....	33
7. DISKUSSION	36
LITTERATUR	43
Appendix A	46
Appendix B	47

1. Inledning

I dagens samhälle har många vuxna åsikter om att ungdomar inte vill ta ansvar, inte är intresserade av politik och inte vill vara delaktiga. I rapporten "Röster som räknas" bygger på en enkät där svarade ungdomarna att det är de vuxna som bestämmer i kommunerna, de har inte frågat ungdomarna om deras åsikter någon gång. Vuxna är inte intresserade av vad ungdomar tycker eller så bryr de sig inte, lyssnar inte de vuxna på ungdomarna som föreslår ett och annat finns risken att många tappar intresset att försöka påverka säger Nyberg (2006).

I många fall känner sig de unga som vuxna, men inte i alla sammanhang. Många uppger att de inte får ta del av vuxensamhället (Ungdomsrapporten, 1996). I en rapport från skolverket bekräftas just detta, att kommuner brister i ansvar gentemot ungdomar och att de unga är negligerade (Nya Ludvika Tidning, 2006). I en annan tidning, Dagens Nyheter, visade man på att i de kommuner där de flesta bor i tätort, finns det ett betydligt större antal unga som är nöjda med kultur och fritidsutbudet än i andra mindre kommuner. I satsningar på de unga glöms oftast de äldre ungdomarna bort. Åldersgruppen 19- 25 år är i allmänhet missgynnade, resultaten visade på att unga i denna åldersgrupp ofta saknar ungdomsgårdar och allmänna mötesplatser (Dagens Nyheter, 2006). Flera ungdomsforskare är kvinnor som studerat ungdomars delaktighet i en bredare tolkning, mitt bidrag syftar därmed till en ökad kunskap i en mindre omfattning. Denna studie handlar om hur ungdomar i en mellanstor stad i Sverige upplever samverkan mellan just ungdomar, ungdomsråd och kommun när det gäller delaktighet, ansvar och demokrati på 2000-talet. Denna intervjustudie utgår utifrån sex stycken ungdomar i åldern 18-20 år. Intervjuade på ett Ungdomens hus.

Vuxna har ofta en bild av hur ungdomsgenerationer tänker och tycker, även politiker, lärare och fritidsledare gör detta. Men den bilden av ungdomens sätt att vara behöver inte stämma överens med den verklighet som ungdomar själv känner. Den kanske stämmer för vissa ungdomars verklighet men den kan vara helt annorlunda för andra säger Henriksson (1989). I dag har många kommuner ungdomsråd. Syftet med ungdomsråd är att de ska fungera som en länk mellan kommunens ungdomar och politiker samt att uppmuntra ungdomar att ta initiativ och driva egna projekt. Allt för att kommunen ska bli så bra som möjligt för ungdomar att bo och leva i. Alla ungdomar i åldern 13 - 25 år som vill får vara delaktiga och påverka i ungdomsrådet. Syftet är också att få en samordning av ungdomsfrågor som annars ligger utspridda över kommunens förvaltningar och nämnder (Ungdomsrådet Ludvika, 2006). Trots

detta finns en bristande delaktighet i både ungdomsråd och kommunen och ett demokratiskt underskott vilket har visats i tidigare forskning (Ungdomsstyrelsen, 2006).

1.2. Syfte och frågeställningar

Syftet med undersökningen är att utifrån ett ungdomsperspektiv undersöka ungdomars upplevelse av delaktighet, ansvar och demokrati på ett Ungdomens hus i en mellanstor stad i Sverige. Vidare är syftet att analysera ungdomsrådet, synen på den egna kommunen samt fritidens betydelse. Trots att ungdomsrådet, kommunen samt fritidens betydelse kommer att analyseras, vilar tyngdpunkten på Ungdomens hus.

Frågeställningarna är:

Hur upplever ungdomar delaktighet, ansvarstagande och påverkansmöjlighet på Ungdomens hus?

Hur upplever ungdomarna ungdomsrådet?

Vilken syn har ungdomarna på den egna kommunen?

Hur upplever ungdomarna fritidens betydelse?

Hur är synen på demokrati i samhället ?

1.3. Avgränsning

När det gäller delaktighet och ansvar är åldersgruppen 18-20 år specifikt för denna studie. Definitionen av demokrati är inte något som låter sig göras med få ord. Begreppet i sig är lämpligt för en egen studie. Jag väljer därför enbart att lyfta demokratibegreppet utifrån informanternas syn på demokrati i samhället just för denna studie. Jag har även valt delaktighet för att det har en knytning till demokratibegreppet i sociologisk forskning. Delaktighet i denna studie innebär en människas engagemang och dess ansvar och påverkansmöjlighet i sin livssituation.

1.4. Disposition

Författaren redogör i bakgrunden först för demokrati i dagens lokalsamhälle, för att senare tydliggöra ungdomsbegreppet och dess innebörd samt hur det förändrats under åren. Därefter kommer ungdomsrådets historia samt en kortfattad beskrivning om verksamheter inom ett Ungdomens hus. Sedan tydliggör författaren fritidsledarens roll, följt av Ungdomstingets innebörd. Därpå visar författaren fritidens betydelse. Efter denna redogörelse presenteras den teoretiska delen som behandlar Pierre Bourdieus teori och begrepp vilka är användbara i min

studie. Därefter redovisas också Putnams teori om socialt kapital. Sedan presenteras Ziehe teori, den handlar om den kulturella friställningen, därefter följt av tidigare forskning samt data, metod urval och genomförande. Till sist presenteras en databearbetning följt av en presentation av informanterna för att senare framställa resultat och analys. Därefter följer en avslutande diskussion.

2. Bakgrund

I ett historiskt perspektiv myntade Aristoteles termen demokrati vilket är sprunget ur grekiskans demokratia som kommer av demos (folk) och kratein (styra). I antikens Grekland var direktdemokrati den ursprungliga formen. Detta innebär ett system där viktiga frågor fattas direkt av folket. I dagens lokalsamhälle har synen på demokrati blivit en av de mest värdeladdade och missbrukade ord. Demokratins innebörd i vårt samhälle utgörs inte av fullt samförstånd. Men avsikten är att alla medborgare ska behandlas med lika möjlighet till delaktighet i samhället, i politiska, ekonomiska, kulturella och sociala delarna. Svårigheten med samhällets struktur, inte minst det ekonomiska, gör att möjligheterna till delaktighet är mycket olika. På fyrtio- och femtioalet var det inte någon som reflekterade mycket över, eller ansåg att de borde vara särskilt aktiva i politik. Det var mer självklart trots att den tycktes mer avlägsen. Men den självklarheten är sällsynt i dag eftersom det finns många andra sätt att vara engagerad säger Sörbom (2005). I 1990-talets svenska samhälle var en del av befolkningen oengagerad i demokratiska frågor, den andra delen av befolkningen bestod av de som inte kan eller får göra sin röst hörd enligt Liljequist (1999). Detta kan bero på att rösträttsåldern är 18 år men att den faktiska genomsnittsålder för de som röstar för första gången blir 20 år. Följden blir att de unga kommer väldigt långt ifrån samhället. Genom att väcka ett intresse så tidigt som möjligt för demokrati finns chansen för ett engagemang att stärka demokratin i allmänhet (Naeyé i Svenska Kommunförbundet 2003).

På 2000-talet är forskarna ännu oeniga beträffande när ungdomsbegreppet skapades i västvärlden. Så sent som på 1600-talet fanns inte specifika åldersgrupper eller begrepp för ungdomstiden även om det fanns ett ord för ungdom (jeunesse) på franska. Men det saknades tydliga kategorier om ungdom Arie`s (1982). Ungdomsbegreppet och dess många synonymer är svåra att definiera eftersom de historiskt har förändrat mening och karaktär. Begrepp som det uppväxande släktet, de unga, tonår, ungdomlig och ungdomlighet försvinner och behöver inte betyda samma sak. Ungdom kan ses som en åldersmässigt avgränsad livsfas mellan barndom och vuxenhet. I ett historiskt perspektiv är det svårt att avgöra var gränserna mellan

barndom och vuxenhet gått vid olika tidsperioder. Vad det gäller 1800-talet i det gamla bondesamhället spelade olika ritualer en roll för att visa övergången från en åldersklass till en annan eller för att ange passagen från ungdom till vuxenhet. Början till ungdomen innebar att de unga kunde delta i aktiviteter som var regelfästade i bondesamhället som högtider och fester. Exempel på detta var konfirmationen vilket betonade att en åldersperiod var till ända. Även nattfrieriet som var en berättigad umgängesform mellan ungdomar av båda könen som kunde leda till äktenskap var ett exempel på detta. Med industrisamhällets utveckling markeras dessa passager inte lika tydligt som i det gamla bondesamhället (Zimic i kulturförökarna, 2006).

I början av 1900-talet under utvecklingen från bondesamhälle till industrisamhället skapades helt nya förutsättningar för människan. Samhällsutvecklingen ledde fram till arbetarrörelsens framväxt. Statskyrkan började tappa sitt grepp om människorna och kom därför ibland i stark motsättning med arbetarrörelsen. De gamla ritualerna förlorade betydelse i hemmet och för den uppväxande ungdomen. I modernitetens utveckling har ungdomsperioden blivit längre och gränserna mellan ungdom och vuxen har blivit allt mer otydliga. Ohlsson och Swärd (1994) berättar att denna brytningsperiod som kallas ungdom är allmän för många kulturer. Efter andra världskriget förlorade snajdarstilarna och swingpjattarna sin attraktionskraft successivt samtidigt ökade medierna och varumarknaden sitt intresse för ungdomen som konsument. Detta kom efterhand att spela en allt viktigare roll för de nya ungdomskulturer som växte fram. Först rapporterades det i pressen om de första skinnknuttarna för att sedan hitta en ny ungdomsstil kring bilen, det vill säga raggarna. På 1970-talet växte det fram nya ungdomsstilar med direkt koppling till nya rock och populärmusikaliska stilarter. Som till exempel hippiekultur, punkare och reggae som sedan utvidgats till skinheads, hip-hop och i slutet av decenniet spreds även den ravestil som hade utvecklats i både Europa och USA till Sverige, skildrar Bjurström (2000). Ungdomar blir i dag myndiga vid 18 år och får dela det ansvar och de privilegier som är förenade med vuxenlivet Att rösta är ett sådant ansvarstagande för ungdomar som har blivit myndiga. I en rapport ifrån SCB har förstagångsväljare minskat under detta århundrade i riksdagsvalet. Detta gäller både kvinnor och män, endast 70 % röstade år 2002. Jämfört med det tidigare valdeltagandet kan det ses som att den tidigare riktningen nu har vänt hos förstagångsväljarna. Valdeltagandet år 2006 ökade med 11 % för förstagångsväljarna enligt SCB (2005).

För att öka ungdomars delaktighet i demokratin även på lokal nivå har bland annat ungdomsråd inrättats. Författaren kommer här att göra en kortare beskrivning av ungdomsrådets bakgrund. Detta för att underlätta tolkningen av citaten.

På 1920-talet växte ungdomsråden fram, råden var ett samarbetsorgan mellan kommunala myndigheter och ungdomsorganisationer med syfte att anpassa ungdomsarbete i kommunerna. De flesta råden försvann på 1940-talet därför att många övergick till kommunala ungdomsstyrelser. Efter andra världskriget har centrala råd kommit att få betydelse för ungdomars diskussioner, som exempelvis Statens ungdomsråd (SUR). Senare på 1970-talet gjorde dåvarande utbildningsministern gällande att vuxna måste börja lyssna på ungdomar. Han gjorde en skiss som grundade Statens ungdomsråd. Ungdomarna fick i uppdrag att genomföra en plan som gick ut på att värva ungdomar till organiserade fritidsverksamheter. Just för ett ökat samhällsengagemang hos de unga, samt undersökningar om ungdomars åsikter. Rådet har även gjort studier om ungdomars samhällssyn och fritid berättar Ohlsson och Swärd (1994). På 2000-talet växte ungdomsråden fram och Sveriges Ungdomsråd startade år 2003 som ett efterlängt svar på ett starkt krav från ungdomsråden i landet. Det fanns ingenstans som ungdomsråden kunde vända sig med sina frågor eller behov av stöd eller utbildning. Ungdomsrådet är ännu ett nytt fenomen och både legitimitet, samarbete och erfarenhet saknas bekräftar Sveriges ungdomsråd (2006).

Ungdomens hus är en kommunal regi och fungerar som en länk till ungdomar i kommunen. De finns på olika platser i landet. Det är en mötesplats för ungdomar i olika åldersgrupper som är uppdelade på olika dagar. Ungdomens hus fyller en funktion genom att erbjuda olika aktiviteter som biljard, data, musik, dans samt olika engagemang med exempelvis föreläsare och lokala musikgrupper som bjuds in. Det fyller samtidigt en viktig social funktion för ungdomar på deras fritid. Här finns anställda ungdomar som får arbeta och ta eget ansvar utan vuxnas deltagande på kvällstid.

Ungdomsting sker en gång per år, det är en dag där ungdomar från kommunens högstadies- och gymnasieskolor bjuds in. Där diskuterar man om kommunala ungdomsfrågor med politikerna i kommunen. Det som kommer upp under denna dag sammanställs och blir underlaget för ungdomsrådets arbete under det följande året (Ungdomsrådet Ludvika, 2006). Trondman (2000) klarlägger fritidsledarens roll på dagtid som omfattar verksamheten på skolfritidsgårdar och fritidshem. Det betyder att majoriteten av kommunens fritidsledare arbetar med ungdomar på fritidsgårdar i eller utanför skolan. Roos (2000) förtydligar fritidsledarens uppdrag som att vara vägledare och möjliggörare. I denna uppgift ingår att

främja individens utveckling och handlingsförmåga för att finna en landningspunkt i vuxenlivet utifrån förändrande samhällskrav.

Fritidens roll i ungdomars liv handlar om ungdomars kultur och fritidsvanor både i hemmet och utanför, inte bara i föreningar. Den fria tiden värderas högt av dagens ungdomar, de upplever att fritiden ger livet mest mening och anses som ett mycket värdefullt livsområde. Det mest framträdande för fritiden på 2000-talet är mångfalden, man talar om skilda fritidsstilar och fritidskulturer som exempelvis medelklassbarnens fritid samt statsungdomars fritid. Dessa val påverkas av ungdomarnas eget förhållningssätt till möjliga aktiviteter samt bakomliggande kulturella, sociala och ekonomiska förutsättningar. Det viktigaste på fritiden anser ungdomar är att få ha kul. Synen på och utvärderingar av fritiden har även visat sig variera i ett socioekonomiskt perspektiv. Det vill säga att i de högre socialgrupperna har fritiden ofta använts som ett medel för en uppfostringsstrategi. Där aktiviteter valts utifrån en nyttoaspekt i syfte att ge unga betydelsefulla erfarenheter inför vuxenlivet. I de lägre socialgrupperna har fritiden inte varit lika planerade och oftare innehållit aktiviteter som skiljt sig från det skollika (Ungdomsstyrelsen, 2006).

3. Teori

Flera olika teoribildningar är relevanta för denna studie. Det gäller både forskning kring klass och socioekonomisk bakgrund samt forskning om ungdomar. Många, både klassiska och moderna sociologer, har arbetat med begreppen klass och kapital. Bourdieus klassbegrepp utgår från individens livsvillkor. Jönsson et al. (1993) ser det som att livsstil kan ses som en åtskiljande egenskap. Det vill säga något som bidrar till att upprätthålla ett kollektivt avstånd mellan olika sociala klasser. Där en ungdomsgrupp på sikt kan bidra till att utveckla olika framtida möjligheter och livsvillkor. När en grupp individer har utsatts för liknande existensbetingelser bildar gruppen en klass. För den här studien har jag valt att arbeta med Bourdieus teori och begrepp samt Ziehes teori som är lämpliga för att studera ungdomars livsvillkor och utvecklingsmöjligheter. Bourdieus eget ideal handlar om det intima sambandet mellan teori och empiri. Teori och empiri utgår från varandra, att teori, metod och empiri studeras i en sociologisk helhet, där de olika elementen anpassas till varandra och stegvis förändras. Eftersom Bourdieus teori på detta sätt är skapad ur en empiri som gör anspråk på att beskriva ett samhälle i en ständig förvandling är det svårt att finna en klart uttalad teori i Bourdieus arbeten (Carle, 2003). Bourdieus centrala tanke är att människans handlingar alltid är sociala och kollektiva till sin natur. Genom att människan vistas i och deltar i olika sociala

miljöer tillskriver hon sig olika sätt att agera och förhålla sig. Kapital är ett vanligt existerande begrepp i Bourdieus teorier som består av värden, tillgångar eller möjligheter som individer tillägnar sig i livet (Carlbom, 1997). Reproduktionen och omformningen av kapitalvärdena är det centrala i Bourdieus teori. Han menar att man skapar en klass eller tydligare framställt som att man gör en klass. Eftersom klass inte enbart är ett objektivet fenomen som finns. Hans förklaring handlar om hur makt och samhällsställning kan reproduceras samt omvandlas enligt Carle (2003).

Det mest grundläggande begreppet i Bourdieus teori och kapital är det symboliska kapitalet. Han använder begreppet för att fånga in förhållandet att vissa individer eller institutioner, titlar eller examina som känns igen och accepteras. Detta erkännande har ingen individuell betydelse utan vilar på gruppens trosföreställningar. Det symboliska kapitalet är det som av sociala grupper känns igen som värdefullt och tillskrivs ett värde. Det symboliska för Bourdieu handlar alltid om relationerna mellan en grupp eller en individs institutions tillgångar eller egenskaper. Samt ordningarna hos dem som uppfattar och värderar dessa resurser och karaktärsdrag. Enligt Broady omfattar det symboliska kapitalet det sociala och kulturella kapitalet. Han menar att med hjälp av socialt och kulturellt kapital produceras det symboliska kapitalet (Broady, 1991).

Det sociala kapitalet avser de tillgångar i form av släktrelationer och sociala nätverk som man har. Detta kapital kan inte räknas in som en underavdelning till det symboliska kapitalet. Det lagras inte i materiella tillgångar eller i institutioner, examina och titlar, utan det är fast förankrat i de band som förenar människor i en grupp med varandra. Förståelsen för begreppet socialt kapital finns i vardagens föreställningar om vänskapsrelationer eller familjebandens betydelser. Framför allt har intresset fokuserats på hur det sociala kapitalet förmedlas och ökas samt hur det kan ombildas till ekonomiskt kapital eller kulturellt kapital (Broady, 1991). Det sociala kapitalets innebörd kan vara av stor vikt för individers villkor i livet. De människor som har tillgång till alla dessa kapitalformer ges givetvis helt andra förutsättningar i livet än den individen som saknar dem säger Jönsson, Trondman, Arnman och Palme (1993).

Begreppet kulturellt kapital omfattar två innebörder, den ena finns i kultur som konst och musik, den andra hittas i förhållningssätt och bildning. Kulturellt kapital innebär de handlingar en individ kan tillägna sig genom styrande av kulturens olika nyanseringar och utbildningar (Broady, 1991).

Ekonomiskt kapital är materiella tillgångar och resurser, den ekonomiska principen med kapitalformerna består i att de var för sig har olika symboliska värden vilka i sin tur är

förknippade med olika tillgångar i sociala positioner. Det kan vara smak, stil, pengar eller utseende. Dessa kapitaltillgångar kan förbättras, förvaltas och förändras till nya värden i en annan social position enligt Carle (2003).

Bourdieu beskriver begreppet habitus som ett ”system av dispositioner” som medger individer att tänka, handla och orientera sig i den sociala världen (Broady, 1991, s.225). Varje individ är utrustad med ett habitus. Men vissa individers habitus värderas högre än andras, en värdering som också kan skifta från grupp till grupp. Ungdomar väljer själva livsstil men dessa val kan också samtidigt inskränkas av social makt och dominansförhållanden. Detta orsakas i sin tur av samhällets fördelning av kulturellt och ekonomiskt kapital. Startkapitalet som ungdomar får med sig från sina föräldrar kan förvaltas på olika sätt, kombinationerna kan vara av fyra olika slag. Genom att vissa sociala kategorier är rika på både kulturellt och ekonomiskt kapital, medan andra är rika på ekonomiskt kapital, men fattig på kulturell kapital eller omvänt. Den fjärde kategorin kan vara fattig både på kulturellt och ekonomiskt kapital. Habitus är på detta sätt föränderlig genom hela människans liv säger Bjurström (2000). Med begreppet habitus tolkar Bourdieu även hur människors tankesätt och handlingsmönster har utvecklats i olika sociala miljöer. Detta handlar om hur individen ska kunna göra framsteg i konkurrensfält och nå de högre positionerna. Det handlar även om att man tillskriver sig olika delar och ombildar sina kapitaltillgångar till en del av sin habitus. Denna typ av kapital kan inta olika symbolvärden, som examina eller musik. Habitus beskrivs också som ett förkroppsligat kulturellt kapital, det innefattar en uppsättning sammanhängande ordningar som ligger till grund för hur individer tänker och handlar samt att man värderar olika fenomen. Människan är också medveten och kan påverka det med sin levnadsbana, liksom hon med sitt habitus också formar strukturen och samhället (Carle, 2003). Habitus måste förstås och förklaras mot de villkor som vi människor föds in i och hanterar och präglas av. Vi väljer inte tid och plats, inte heller föräldrar eller social tillhörighet, utan det är människans dispositioner som bestämmer habitus förklarar Bunar och Trondman (2000). Bourdieu förklarar även att beroende på klass har människor olika smak när det gäller exempelvis olika aktiviteter så som sport och musik (Bourdieu, 1984).

Med sociala fält finner Bourdieu ett system av sociala relationer, mellan positioner som införlivas av institutioner eller individer som strider om något som är gemensamt för dem. Ett fält uppstår där individer strider om symboliska eller materiella tillgångar som är gemensamma för dem och bara för dem. Det sociala fältet markeras bland annat av att de

symboliska vinsterna utdelas från platser i fältet (Broady, 1991). Strukturen av ett fält är en situation av maktrelationer mellan aktörer och institutioner. Kampen om maktrelation av det speciella kapitalet som tidigare var en kamp har blivit samlat i en riktning. De som deltar i kampen hjälper till att reproducera spelet genom ett fullkomligt beroende av fältet till att producera värdet med bestämda åsikter och intressen (Bourdieu, 1995). En poäng med fältbegreppet är, att det beviljar oss att se verkligheten ur det sociala livet som en egen redan på förhand strukturerad värld, som existerar redan innan vi träder in i den klagör Broady (2000).

Tidigare i denna studie redogjordes Bourdieus syn på socialt kapital. L. J. Hanifan påtalade redan år 1916, att socialt kapital har att göra med det som är viktigt i individers vardagsliv, gemenskap, medkänsla, god vilja och umgänget mellan människor och familjer som bildar en samhällslig enhet. Detta inslag försvann spårlöst för att senare på 1950-talet upptäckas av kanadensiska sociologer som beskrev begreppet socialt kapital som en föreningsanslutning bland nyrika förstadsbor. Senare användes begreppet för att analysera det sociala arvet efter slaveriet. På 1980-talet togs det upp igen av den franske samhällsteoretikern Pierre Bourdieu som framhöll det sociala och ekonomiska resurserna i sociala nätverk (Putnam, 2000).

Putnam (2000) redogör för sin syn på socialt kapital, han har studerat det amerikanska samhällslivet och medborgarengagemanget som har ändrat karaktär sedan slutet av 1960 – talet. Av den orsaken har man använt sig av begreppet socialt kapital. I motsvarighet till fysiskt kapital och humankapital – verktyg och utbildning som höjer den enskildes produktivitet är kärnan i teorin om socialt kapital, att sociala nätverk har ett konkret värde. Det påverkar de sociala kontakterna både med individers och också grupperns produktivitet. Socialt kapital är banden mellan individer och sociala nätverk och de normer för ömsesidighet och pålitlighet som uppkommer ur dem. I den bemärkelsen är socialt kapital likartat med vad någon kallat ”medborgerlig dygd” (Putnam, 2000, s.18). Skillnaden är att benämningen socialt kapital för tanken till det verkliga förhållandet, att den medborgerliga moralen är som störst när den är förankrad i ett tätt nätverk av ömsesidiga sociala relationer. Ett samhälle bestående av många moraliska men isolerade individer är inte nödvändigtvis rikt på socialt kapital. Av alla mått längs vilka former socialt kapital förändras, är den viktigaste distinktionen mellan den överbyggande och den sammanbindande. Putnam säger att vissa former är frivillig eller ofrivilligt slutna och förstärker sammanbindande identiteter. Det överbyggande av socialt kapital är medborgarrättsrörelser och många ungdomsföreningars engagemang med

samhällsnyttiga arbeten. Sammanbindande socialt kapital bildar därför en bas för särskild ömsesidighet och rustar för solidaritet menar Putnam (2000).

Den tyske sociologen Tomas Ziehe (1986) talar om ungdomar som ”kulturellt friställda”. De traditionella norm- och värdesystem som tidigare var ett riktmärke för människans sätt att ordna och organisera sitt liv förändras och försvinner. Han menar att de gamla traditionerna, vanor och regler som byggts upp av tidigare generationer är på väg att försvinna. De formas nu om i en takt som är så högt, att dagens föräldrageneration förlorar möjligheten att bidra med betydelsefulla råd för hur livet bör levas. Enligt Ziehe berövas därmed föräldrarnas möjlighet att fungera som den trygga vägledare och normbildare de tidigare har varit.

Ungdomar i det senmoderna samhället har villkor att skapa livsformer och levnadsmönster som skiljer sig från föräldrarna. De har i dag större möjlighet än tidigare generationer att spränga gamla strukturer som är formade av sociala omständigheter. Och att oavsett klass och social härkomst, formar de sin egen framtid och tar del av dagens utbud, att själv få bestämma över sitt liv innebär både ansvar och frihet. Men detta tillstånd skapar även frustration och konflikter, att mycket av den mångfald och de livsformer som utmålas som möjliga för ungdomar, i själva verket visat sig vara svåra att genomföra. De utvidgade möjligheterna har gjort att den förut så skarpa gränsen till de vuxnas enklaver suddats ut. Det klassiska vuxenområdet har blivit mer öppet och lättare för ungdomar att genomskåda (Ziehe, 1986).

4. Tidigare forskning

Nedan presenteras tidigare forskning i Sverige och utlandet bestående av kvalitativa och kvantitativa undersökningar.

I en fallstudie redogör Trondman (2003) för betydelsen av delaktighet, att det är ett viktigt begrepp i arbetet med svensk ungdomspolitik. Det är en undersökning om delaktighet som metod. I Trondmans bok Kloka möten, har han studerat ett café som han namngett Café klokheten som med tre ledord sammanfattas: mötesplats, delaktighet och vuxenansvar. I ett avsnitt i hans bok tydliggör han ungdomsdemokratifrågor där ett möte sker samtidigt mellan en person på café klokheten, en kommunal tjänsteman, kommunalrådet samt med ett elevråd på en gymnasieskola. Elevrådet var inte till för enskilda politiska uppfattningar utan meningen var att lyfta upp samtliga elevers intresse och önskemål för att dessa skulle kunna utvecklas. En liknande upplevelse fann han i ett ungdomsråd. Problemet säger Trondman att de representerar endast sig själva och denna självpresentation kan komma att avgöra den

kommunala politikens utfall i budgeten. Det kan på så vis bli en sned fördelning i frågan om olika fritidsmöjligheter för ungdomar i en kommun. Det gäller att finna en metod, som gör att fler ungdomars intressen tas till vara och där de unga tas på allvar och lyssnas på. En metod som skapar delaktighet. Vuxna som vill ta ansvar för ungdomars delaktighet måste fråga sig hur, för att det ska skapas möjligheter för delaktighet enligt Trondman (2003).

Om att vara ung i vår svenska demokrati skriver Källander (2003) där bilder av politik liknas vid grått och trist med svåra ord. Det ointresse som han kände likt de flesta ungdomar är inget unikt i dagens samhälle. Även om staten satt upp mål för att rädda det så sjunker det politiska intresset. I hans avhandling har han gjort en konkret intervju, och även läst intervjuer av personer som nu är aktiva inom ungdomspolitik. Resultatet från en intervjustudie med fyra ungdomar visar på problemet med uttrycket ungdom. Letar man då efter svaret i samhället så blir man än mer förvirrad. Han exemplifierar olika åldrar när unga blir vuxna. När du är 15 år är du vuxen att gå på bio, på tåget får unga åka på ungdomsbiljett till 25 år och inom politiken är man ung tills man passerat 35 år. Källander gör en förklaring av ungdomen som en livsfas mellan att vara barn med ansvarsfrihet och vuxenlivet som kräver att det tas mycket mer ansvar. Ungdomarna får helt enkelt inte tränas i att ta sitt eget ansvar.

I dagens samhälle ses demokrati som en självklarhet och de ungas syn på demokrati är en ny genre av ifrågasättande av makthavarnas sätt att styra samhället. Källander skriver vidare att det var under FN:s Världsongdomsår 1985, då en diskussion startades som handlade om att varje land skulle fördjupa sig i utveckling och fred eller delaktighet. Sverige valde att lägga fokus på delaktighet. Detta har varit grunden för allt ungdomsintresse fram till i dag. De tre huvudmålen på regeringsnivå är de ungas rätt till inflytande att få leva ett självständigt liv samt att de unga ska tas till vara som en resurs. De tre huvudmålen har sedan delats in i många delmål som berör vuxna och unga på både kommunal nivå och individnivå.

För att nå målen har kommuner startat olika former av ungdomsråd som enligt ungdomsstyrelsen är till för en dialog mellan unga och kommunpolitiker. Det är av största vikt att grundlägga ett ungdomsperspektiv på lokala samhällsfrågor. Ungdomsrådet har två huvudområden som de måste slåss för, kommunikationen mellan kommunen och ungdomarna och behovet av mötesplatser. Ungdomens hus är en självklarhet men att det handlar om politikernas vilja att få till sådana mötesplatser. Att vara lågt prioriterad hela tiden och diskutera frågor som inte leder till handling gör att ungdomsråden tappar förtroendet bland ungdomarna (Sveriges Ungdomsråd, 2006).

Det pågår diskussioner och konkret arbete kring ungdomar och demokrati för att ungdomar ska bli mer delaktiga i frågor som berör dem. Början till detta är en ökad medvetenhet om ungdomars vardagssituation. Det handlar om ett utanförskap om svårigheten för unga som grupp att göra sin röst hörd i samhället och att känna sig som vuxna. Det finns en vilja att unga ska vara med och påverka i olika samhällsfrågor men det finns även dolda strukturer som hindrar dessa möjligheter till delaktighet. Vill man förändra dessa möjligheter för en grupp i samhället måste man titta på dessa dolda maktstrukturer. En modell för maktstrukturer presenteras i Demokrati och makt i Sverige (SOU 1990:44). I den modellen exemplifieras makten av tre ansikten. Det första ansiktet är den synliga makten som visar på riksdagens ledamöter där endast 9 % är under 35 år trots att åldersgruppen 18-35 år utgör 33 % av befolkningen. Man säger att det finns arenor där det är tänkt att de unga själva ska ansvara och styra för verksamheten. På lokal nivå finns elevråd på skolor och kommunala ungdomsråd. Lagstiftning och organisering är viktigt för att kunna legitimera de ungas rätt men det räcker inte. Maktens andra ansikte består i vem som formulerar dagordningen och bestämmer vad som ska tas upp till diskussion. Bakom dessa frågor och beslut döljer sig processer som egentligen aldrig blir ett föremål för diskussioner. I en skola, fritidsgård eller i det politiska livet är det många faktorer som samspelar då olika frågor hamnar på dagordningen. Dessa frågor kan förändras och få en helt annan innebörd. Detta gäller även det kommunala ungdomsråd där ungdomsfrågor bestäms av vuxna och samtidigt utifrån ett problemperspektiv blir utgångspunkten i stället att motverka våld och droger. Det tredje ansiktet är dolt bakom de två första. På fritidsgården, skolan, familj och vänner i det fria rummet formas ungas kunskap, genom att vara delaktig och ifrågasätta beslut som rör en själv skapas ökat ansvarstagande. (Ungdomsstyrelsen, 2006).

I den kvalitativa rapporten "Vem är det som ska lyssna då"? redogör Hammar och Svensson (2004) för hur olika ungdomsgrupper upplever olika förutsättningar i dess lokalsamhälle. Skillnaderna mellan dessa ungdomsgrupper förstärks av vuxenvärldens förväntningar, bemötande och värderingar. I denna studie diskuteras det kring hur det i det lokala sammanhanget och i det lokala sociala kapitalet kan finnas dolda strukturer som ställer upp hinder för ungdomars delaktighet. Den empiri som ligger till grund för detta utgår från intervjuer med ungdomar och uppsatser från gymnasieklasser samt interaktivt deltagande. Det har även förts resonemang med vuxna som arbetar med ungdomsfrågor. Ungdomar väljer i allt högre grad att intressera sig på nya sätt och söker därför nya strukturer för sitt samhällsengagemang. Möjligheten att påverka den egna vardagen och det egna valet av

utbildning upplevs vara större. Framför allt på fritidsgården och i skolan tycks vara institutioner där många ungdomar tycker, att de vuxna bryr sig om ungdomars åsikter. Ojämligheten individualiseras och ungdomarna upplever inte att de delar samma förutsättningar och därför har de ingen gemensam bas för kollektiva handlingar. Detta kan vara en förklaring till varför ungdomar inte deltar i politiska verksamheter. Ungdomskultur kan sägas innefatta ungdomars livsmönster, handlingar, föreställningar och värderingar. Den rymmer också de kulturprodukter som är skapade av ungdomar och som riktas till ungdomar. I denna studie är det få unga som upplever delaktighet och möjlighet till att påverka i samhällsfrågor. De flesta ungdomar har en känsla av utanförskap i förhållande till de vuxna, ”Som ungdom hörs man inte, man ska helst bli vuxen för att kunna påverka” (s.13). De ungdomar som har ett samhällsintresse och inte uttalar det på det sätt som de vuxna förväntar sig, visar sig det för vuxna som att ungdomar inte har ett samhällsengagemang. Analysen visar på att föräldrarnas bakgrund har ett samband med olika ungdomsgruppers värderingar och upplevelser. Utifrån materialet är klassbegreppet ett analytiskt begrepp som möjliggör en kategorisering utav föräldrars utbildningsnivå och yrkesstatus. Klassbegreppet kom i denna studie att tolkas som en del av ett politiskt begrepp.

Sociologen Adrienne Sörbom (2005) tar upp att det är komplicerat att förstå vad som händer med politiken. Å ena sidan finns ett förakt och ett ointresse för politik å andra sidan en önskan efter något annat, samt åsikter om hur samhället borde vara. Hon har genomfört 23 intervjuer med personer födda under 1920-, 50- och 70-talet, för att visa en bild av hur intresset förändrats över tid. Gemensamt för de 23 är att de alla är delaktiga och tar ansvar. Men i praktiken känner sig inte alla delaktiga i det senmoderna samhället. Det ses mer som ett individualiserat politiskt synsätt. Jag, politiken och samhället är del av ett och samma sociala kretsång. Förr var politiken något som fanns ovanför folket, det politikerna gjorde förbättrade deras vardagsliv, men deras egen betydelse i politiken var inskränkt. I Sverige har det utförts olika typer av demokratiexperiment. Man har exempelvis startat ungdomsråd men det finns ingen översikt hur dessa experiment fungerar överlag. Sett till alla de ungdomsråd som startats under de senaste femton åren kan sägas: de har inte medfört mer makt till de unga (Sörbom, 2003). Endera når de få unga individer, som fått mer makt för att de möter politiker. Eller så har ungdomsrådet använts till att fråga de aktiva unga vad de anser om den politik som förs. Även om de unga klagat över att budgeten är dålig, för att den inte heller det här året ger de unga i kommunen någonstans att vara på sin fritid, så blir det inget ungdomens hus eller café. Det tillåter inte budgeten. Genom ungdomsrådet skapas mönster som i ord är

ännade att ge mer makt, men som i praktiken är långt ifrån detta. De unga har fått säga sin tanke, men de har inte fått vara med och bestämma, och deras åsikter värderas knappt, år efter år, i kommun efter kommun. ”Det ser ut som demokrati, men är det inte” (Sörbom, 2005, s.152). De individuella politiska aktionerna har mindre tyngd, de är inte lika kraftfulla som att agera inom eller genom ett politiskt parti eller organisation. De är mer spridda och ger på så sätt inte ett lika konstant tryck som de mer kollektiva samordnade åtgärderna. Individer vill ta sitt ansvar. Och det gör man på olika sätt även om dem själva inte skulle beskriva det som ett politiskt handlande. Problemet är att det ändå kan upplevas svårt att ta det här ansvaret, dels för att det kan vara besvärligt att finna pålitliga och tydliga alternativ som både ger möjlighet att själv handla och att påverka. Därför kan man känna att det ändå inte spelar någon roll. Det finns i alla fall ingen som lyssnar (Sörbom, 2005).

Henn, Weinstein, och Forrest (2005) har tillsammans gjort en studie om ungdomars attityd om partipolitik i England. Undersökningen är baserad både på en kvalitativ studie med öppna frågor och också en kvantitativ del utifrån en survey undersökning av 700 unga människor. Det handlar om unga människors intresse av politik. Och hur deras syn på hur politiken mer ska kunna locka unga människor. Man har ställt kvalitativa öppna frågor till exempel: När människor pratar om politik vad betyder det för dig? Studien har gjorts möjlig för ungdomars delaktighet. De ska själva bestämma hur dom förstår världen om politik.

Utifrån data har 25 % svarat att de tänker om politik som regeringsmakten, samhällsförändring 19 %, debatter och diskussioner 7 %. Folk som fattar beslut i någon annans ställe 6 %. Definitionen av politik ges här av ungdomar utifrån deras survey undersökning med nära och hellre begränsad föreställningar, politikens huvudströmning var mer riktad som politisk vetenskap. Svaren i den kvalitativa studien visar på att unga människor kännetecknar politik vara i största allmänhet negativ. Genom att prata om politiken som någonting som inträffar genom andra och invecklade i diskussioner och debatter.

När de frågar om politik i allmänhet, svarade 56 % av respondenterna, att de hade lite mer intresse i detta ämne. I jämförelse till de som inte alls var intresserade 13 %. Dessutom nära hälften 48 %, växte intresset i det allmänna valet som var i juni 2001. Under tiden var en majoritet 54 %, som övervägde att de borde diskutera politik med vänner och familj i framtiden.

Även en kvalitativ studie från Australien av Judith Bessant (2004) visar på olika faktorer om ungdomars delaktighet och demokratisk tillämpning. Under det senaste decenniet har synen på delaktighet av ungas medansvar blivit allt mer populär. Det nutida och det politiska

Samtalet styrks både i Australien och i västvärlden, samtalet handlar nu om att öka ungas delaktighet i samhället. Det har blivit en del av en allmän uppfattning i det moderna samhället. De har nu satt igång en politisk cliché, att öka ungas delaktighet. Bessants resultat säger att vi behöver erkänna att det finns ett betydande problem när så många unga människor i själva verket nekas medborgerliga villkor. Samtalet om ungas delaktighet är skyldigheter att samtala omkring ömsesidig rättvisa, plikt och socialt ansvar. Det samtalet är effektivt bara för att synliggöra den vida demokratiska tanken. Hon frågar sig om den allmänna entusiasmen för ungas medverkan har mycket att göra med demokratisk praktik. Hon argumenterar för ungas delaktighet som är problematisk av tre anledningar. Det första är det misslyckande att erkänna de väsentliga hinder där unga människor försöker att delta i det sociala, ekonomiska och det politiska. Det andra misslyckandet är att tänka igenom tvånget av demokratisk tillämpning. Det tredje är både föreställningar och funktioner inom det officiella av ungas delaktighet. Detta reser frågor omkring vems röst som det verkligen lyssnas på och vilken påverkan det har. Bessant tar upp det som ignoreras och är uppenbart ibland många påträffanden i analysen. Där det konsekvent finns motgångar inom institutioner i det lagliga systemet att rådfråga och lyssna på unga människor om saker och ting som inverkar på dem.

5. Data och metod

Denna undersökning grundar sig på en hermeneutisk ansats som är en kvalitativ metod där uppfattningen står i centrum. Det innebär också att man går från del till helhet samt helhet till del. Innebörden av den hermeneutiska cirkeln bör uppfattas som en bild för hur tänkande, förståelse och tolkning fungerar anser Ödman (2005). Datasamlingen består av intervjuer med sex stycken ungdomar om deras upplevelse av delaktighet, ansvar och demokrati på ett Ungdomens hus. Intervjuer var i detta fall mycket användbara då författaren ämnade analysera ungdomarnas egna upplevelser och tankar kring dessa typiska fenomen. Genom intervjuer sökte man och fick empirisk kunskap om informanternas vardag. Med detta samspel mellan informanten och intervjuaren kom deras särskilda upplevelser och kunskaper fram. Det gällde samtidigt att hålla en professionell distans så att informanten inte gav det svar som passade intervjuaren (Kvale, 1997). En tematisk halvstrukturerad intervjuguide konstruerades av författaren. Syftet med den halvstrukturerade forskningsintervjun var ett stöd för intervjuaren för att hålla sig inom ramen för att uppnå studiens syfte. Men att den förberedda intervjuguiden inte följdes till punkt och pricka. Detta betydde också att även om alla frågorna var tydligt formulerade innan så var författaren flexibel och villig att följa upp

ämnena som informanten tog upp om dessa var relevanta för undersökningens syfte (Kvale, 1997). Frågornas formulering utgick ifrån författarens förförståelse i ämnet och riktades till ett ungdomligt språk. De Teman som framkom ur materialet var relaterade till frågeställningarna, för intervjuguiden, se bilaga 1. Studien tog sin utgångspunkt i den hermeneutiska traditionen där förförståelse är en viktig förutsättning i en intervjusituation (Ödman, 2005). Författarens förförståelse utgjordes av att själv ha ungdomar i denna ålder där samtalen ofta kretsar kring spänningsfältet vuxna och ungdomar.

5.1. Urval och genomförande

Det första som gjordes var att via mailkontakt få tillträde till Ungdomens hus. Denna kontakt utgjordes av en av ungdomskonsulenterna i denna kommun i en mellanstor stad i Sverige. Ungdomarna var förberedda på att det skulle komma en vuxen person som ville intervjua dem. Författaren presenterade sig en vecka före intervjustudien på den plats där undersökningen skulle äga rum. Denne redogjorde för sin studie och en ambition var att få tag i ungdomar där åldersgränsen 18 år var ett kriterium. Det andra kravet för de som skulle delta i studien, skulle vara både aktiva och inte aktiva inom ungdomsrådet. I denna studie var två informanter aktiva i ungdomsrådet, och fyra informanter var inte aktiva. Anledningen till det var att få en större variation av ungdomar med olika bakgrund och fritidsintressen.

Snöbollsurval användes vid denna undersökning. Det är en teknik där de analysenheterna kan hjälpa oss att hitta andra enheter exempelvis ungdomar, att få tag i personer med kunskap om studiens frågeställning. Snöbollsurval innebar att den första kontakten togs med en av ungdomarna att denne sedan skulle förmedla kontakter till nästa ungdom. Detta skedde hela tiden tills antalet informanter var uppnått. Denna form av urval är ett mycket fruktbart sätt när det gäller att komma åt vissa specifika grupper. Samtidigt måste intervjuaren vara medveten om att de överlämnar beslutet åt varje individ som avgör vem eller vilka som är lämpliga för studien, men det behöver inte vara ett problem. Nackdelen kan vara att intervjuaren samlar in data som avspeglar ett visst perspektiv och inte får med de åsikter och röster hos andra individer som inte ingår i det speciella nätverk av ungdomar säger May (2001). Författaren fanns tillgänglig på Ungdomens hus en till två dagar i veckan i tre veckor på kvällstid där studien också genomfördes. Intervjuerna utfördes enskilt i ett av rummen på Ungdomens hus just för att samtalet skulle vara privat och ske ostört. Först redogjordes för syftet med studien, sedan gjordes en förfrågan om samtycke, att intervjun spelades in på band. Detta för att få med allt som är relevant till senare analys. Innan intervjun började informerade intervjuaren informanten om de forskningsetiska principerna. Informationskravet innebär att ungdomarna

deltar frivilligt samt att de ha rätt att avbryta sin medverkan när som helst. Samtyckeskravet innebär att de som medverkar i en studie skall ha rätt att fritt bestämma hur länge och på vilka villkor de skall delta. De skall kunna avbryta sitt deltagande utan att detta medför negativa följder för dem. Konfidentialitetskravet går ut på att deras identitet absolut inte får avslöjas eller skina igenom i resultatet eftersom det är sekretess. Nyttjandekravet betyder att det insamlade materialet inte får användas eller lånas ut för affärsmässigt bruk (Vetenskapsrådet, 2002). Intervjuerna varade mellan 45-60 minuter med både korta och långa pauser vilket gjorde att intervjupersonen fick god tid på sig att reflektera och kunde själv bryta tystnaden med viktig information.

Efter att intervjuerna genomförts transkriberades dessa intervjuer ordagrant. Informanterna bestod av två män och fyra kvinnor i åldersgruppen 18-20 år. Intervjuerna anonymiserades också för att minska risken för identifiering.

När det gäller validitet och reliabilitet i denna C-uppsats har den interna validiteten stärkts av att en pilotundersökning gjordes innan studien påbörjades, där vissa av frågorna omformulerades. Då författaren är boende i närområdet till denna mellanstora stad i Sverige stärker detta också den interna validiteten, eftersom informanterna och författaren dagligen lever och arbetar i samma miljöer och samhälle. Trovärdigheten analyseras genom tillförlitlighet, det innebär hur väl har vi förstått och återskapat den subjektiva verkligheten av en studies delaktighet skriver Dahlgren, Emmelin och Winkvist (2004). Den externa validiteten var inte syftet i denna studie. Eftersom den representativa externa validiteten inte spelar någon roll i denna studie.

Genom att kategorisera blir det möjligt att kontrollera kodaren och samtidigt även intervjuens reliabilitet (Kvale, 1997). Materialet har kodats men på grund av uppsatsförfattarens tidsbrist var det inte möjligt att använda flera kodare även om det hade varit eftersträvansvärt för reliabiliteten. Flera kodare används ofta vid kategorisering och vid kategorisering av intervjuer för att skapa intersubjektivitet, vilket innebär en överensstämmelse för flera kodare. Kodarens reliabilitet granskas genom ett urval av intervjuer. Om flera analytiker kommer fram till olika innebörder kan dessa föras samman i en dialog som leder till en intersubjektiv samstämmighet (Kvale, 1997).

5.2. Databearbetning

Efter transkriberingen analyserades intervjuerna genom meningskategorisering, vilket betyder att intervjumaterialet delas upp i huvudkategorier (Kvale, 1997). Genom kategorisering kan

en stor text struktureras och reduceras till några få tabeller. För att kunna analysera frågeställningarna i syftet har den metod Kvale benämner som meningskategori sen använts för att analysera det insamlade empiriska materialet. Meningskategorisering går ut på att intervjumaterialet delas upp och kodas i olika kategorier. Kategorierna kan baseras på de teoretiska utgångspunkter eller växa fram under analysens gång. I den här studien har kategorierna varit empirigenererade och de kategorier som framkom var delaktighet, ansvar, brist på delaktighet. Utifrån dessa kategorier analyserades intervjumaterialet (Kvale, 1997). I struktureringen av intervjumaterialet ger meningskategorier en god överblick och även en ny dimension av uppfattningen i ungdomarnas uttalande. Lämpliga huvudkategorier i meningskategoriseringen hämtades från intervjufrågorna med uppgift att samla uppkomna underkategorier. Dessa underkategorier fyller sin uppgift genom att sortera ut ungdomarnas uttalanden, reflektioner och synpunkter. Underkategorierna är formulerade och indelade efter vad som framkommit under intervjusamtalet, och är därför ett resultat av intervjuerna tolkat i ett samlat tillvägagångssätt. För varje underkategori finns en beskrivande kolumn namngiven ”Intressanta detaljer” under varje tema. I tabellen (se bilaga, 2), visas indelningen av huvudkategorier i underkategorier samt ”Intressanta detaljer”, och de olika temana. Utifrån intervjuguiden (se bilaga, 1), har författaren kodat intresse under kategorin delaktighet. Påverka och föra fram dina frågor, öppna för olika projekt och lyssna har sorterats in under huvudkategorin ansvar. Inte vara delaktig har namngivits brist på delaktighet.

6. Resultatet av intervjuer

I studien används citat från intervjuerna för att beskriva informanternas upplevelse och för att understödja författarens analys och tolkning.

6.1. Presentation av informanterna

Samtliga av informanterna har eller ska avsluta en treårig gymnasieutbildning. De som inte slutat skolan arbetar extra eller har praktik. De som slutat skolan läser in ämnen som inte slutförts på gymnasiet eller för att söka vidare till högskola. En del har i dag arbete, vikariat och en driver ett eget företag

Informanterna bor i staden eller i utkanten av denna mellanstora stad i Sverige. De bor antingen hemma hos föräldrarna eller i egen lägenhet. En av informanterna bor i eget hus. Föräldrarnas bakgrund utgörs av både arbetarklass och medelklass. Övervägande informanter representerades av medelklass.

6.2. Delaktighet

Delaktighet betyder aktiv medverkan (Nationalencyklopedin, 2004), att möjligheter i omgivningen måste finnas. Det vill säga en individs intresse av sin livssituation och dess medansvar.

6.2.1. Upplevelsen på Ungdomens hus

De flesta informanterna trivdes på Ungdomens hus, och upplevde en ganska stor delaktighet. Trots att en del informanter liknade delaktighet vid att arbeta. Maja berättar:

Den är ganska stor fast ändå känns det som vuxna styr på något vis... det är liksom inte fritt. Det är någon som sitter högre upp och bestämmer tror jag... Nej, ja det känns till största delen ganska valfritt men det är alltid någon äldre som sitter eller vuxen..

Maja ger uttryck för en otydlighet, vilket har tolkats som att upplevelsen av delaktighet inte är entydig. Hon uttrycker att delaktigheten är ganska stor, men ändå inte eftersom hon antar att det finns någon vuxen som likväl bestämmer. För Kajsa innebar delaktighet att vara fysiskt i lokalerna och att jobba. Hon sa, "...Ja, ja är delaktig i alla rum här och nere i källaren..." Hon upplevde delaktighet genom att sköta om saker och att ordna så att musikband och ljudtekniker kunde komma åt scenen. Även dessa uttalande nedan ger olika betydelse för hur informanterna upplevde att vara delaktiga. Stina berättade att hon deltar som alla andra och går på möten. Hon berättade:

Ja men ja, alltså de e ju alla ungdomar ute i samhället... dom får ju komma och delta i huset...hjälpa till å hur man ska förklara...börja jobba här om dom vill eller bara finnas till.

Stina uttrycker även att delaktighet kan liknas med att bara vistas på Ungdomens hus och det kan också ses som en form av delaktighet. Olles huvudsakliga uppgift är att motivera ungdomar, samt att styra in ungdomar till Ungdomens hus. Han berättar nedan om syftet:

Ja, vi ska få in barn och ungdomarna på en bättre väg var det meningen från början...vi skulle hjälpa barn och ungdomar att ha nånting att göra.

Dessa exempel ovan illustrerar hur delaktighet ges olika betydelser: arbeta, inte entydig, aktiv, fysiskt, bara finnas till, möten samt motivation utifrån de sex informanterna. Även i Trondmans bok (2003) "Kloka möten" där har delaktighet en avgörande betydelse för arbetet med svensk ungdomspolitik. Han hävdar att det gäller att finna en metod som skapar delaktighet. Vilket gör att flera ungdomars intresse kan komma till en förändring där de unga lyssnas på. Skapandet av delaktighet är inte bara något som finns där, utan det är något som blir till för att det ska skapa möjlighet för delaktighet. Detta åskådliggör även Bessants (2004) studie, att i det nutida politiska samtalet i både Australien och västvärlden handlar samtalet nu om att öka ungas delaktighet. Flera av informanterna på Ungdomens hus kände en ganska stor delaktighet genom en fysisk närvaro och att finnas till för andra ungdomar. Stina sa, "...Man är här för att stötta alla andra..." De skilda upplevelserna visar tydligt att ordet delaktighet inte har en gemensam nämnare för dessa informanter. Det kan relateras till Bourdieus habitus. Det beskrivs som ett förkroppsligat kulturellt kapital, där den språkliga kompetensen är direkt förankrad i en individs habitus, vilket tillskrivs ett värde för den personen (Bjurström, 1997). Det är en uppsättning bestämda ordningar som ligger till grund för hur människor agerar och tänker, samt hur man värderar olika särdrag enligt Carle (2003). Bourdieu beskriver också begreppet habitus som ett "system av dispositioner" som tillåter individer att tänka, handla i den samhälleliga sfären (Broady, 1991, s.225). Varje människa är utrustad med ett habitus, och värderingen av delaktighet kan därför skifta från en individ till en annan individ enligt Broady (1991). De informanter som var arbetarklass definierade delaktighet med arbete och medelklassen som aktiv medverkan.

6.2.2. Synen på ungdomsrådet

Både Kalle och Maja framhåller att de kände en stor delaktighet i ungdomsrådet genom att vara verksamma i rådet. Maja framhöll, "...Det är bra, för jag är själv med i det..." Kalle berättade vidare om sin delaktighet i ungdomsrådet. Han säger:

Ja, det brukar funka bra, det gör det faktiskt...vi får fram det vi vill liksom, får även veta från politikerna liksom...vad dom har bestämt å vad som ska bestämmas det funkar bra faktiskt.

Både Maja och Kalle upplevde delaktighet genom den information som ges till rådet,

hon berättar vidare, att personligen har hon väldigt bra kontakt med politiker som håller på med ungdomsfrågor. I och med detta kunde ungdomsrådets frågor lyftas på de möten där politiker också sitter med ansåg hon. Detta finner stöd i Trondman (2003). Därför att elevråd och ungdomsråd inte var till för enskilda politiska uppfattningar, utan tanken var att lyfta upp varje elevs intressen för att dessa skulle kunna utvecklas. Problemet är att medlemmarna i ungdomsrådet representerar endast sig själva. Konsekvensen kan bli en sned delaktighet i frågan om fritidsmöjligheter för samtliga ungdomar i denna kommun.

De informanter som inte var aktiva i ungdomsrådet hade en annan uppfattning gällande vad ungdomsråd innebar. Flera av informanterna liknade ungdomsrådet vid Ungdomsting. Det är som Kajsa skildrar.

Hm, det enda jag blir och tänka på är ungdomstinget, eller va det heter...ja det brukar va lite ungdomsting lite då och då...så är det, på skolan det är några i varje klass som åker ner och snackar med politikerna om allt möjligt.

Ungdomstinget är ett forum som ungdomsrådet anordnar varje år. För att ungdomsrådet ska få reda på vilka frågor som är mest viktiga att arbeta med arrangerar rådet ett Ungdomsting en gång per år. Det är en dag då samtliga ungdomar i kommunen bjuds in för att träffa politiker och diskutera. Detta stöds av Bourdieus begrepp symboliskt kapital. Det handlar alltid om gemenskaper mellan en grups ståndpunkt och utbud, samt aktiviteter hos dem som uppfattar och värderar dessa resurser och egenskaper. Det kan liknas vid Maja och Kalles upplevelse av delaktighet i ungdomsrådet som de berättar ovan.

6.2.3. Synen på den egna kommunen

Synen på delaktighet inom kommunen ses som vagt utifrån informanterna när det gäller ungdomsfrågor. Det som flera av dessa informanter nämner berättade Stina, "... ja, nej men man borde fixa lite mer vad ungdomen borde ha...kunde lägga mer pengar på oss ungdomar..." Medan en annan informant berättade, "...det gör inte kommunen så bra..." Denne menade att ungdomskonsulenterna gör detta mycket bättre än de på kommunen. Några av informanterna påpekade, att i vissa situationer upplevde de ingen delaktighet i kommunen. Vidare berättade Maja och Kalle om sin syn på den egna kommunen när det gäller delaktighet. Maja berättar:

Ja, dom ignorerar inte nä dom lyssnar hemskt gärna det gör dom...man vill hemskt gärna veta vad ungdomar tycker och tänker å vad dom vill ha... dom sätter sig inte emot...det gör dom inte, nä.

Hon ger uttryck för att kommunpolitiker är intresserade när hon lyfter upp ungdomsfrågor, det betonade även Kalle. Det vill säga kommer det önskemål från ungdomar i kommunen så lyssnar kommunpolitikerna anser han. Flera av informanterna uttryckte det som Maja och Kalle, att kommunpolitikerna vill veta vad ungdomar tycker. Även om informanterna känner sig ganska delaktiga i kommunen finner man skilda upplevelser om delaktighet. Å ena sidan tycker de att kommunen visar intresse, å andra sidan säger de att ungdomskonsulenterna är mer intresserade när det gäller ungdomsfrågor. Detta finner stöd i tidigare forskning Källander (2003). Hans ungdomsstudie belyser, att år 1985 lade Sverige fokus på delaktighet då regeringen satte upp tre huvudmål för ungas rätt, att påverka och att leva ett självständigt liv samtidigt som ungdomar ska tas tillvara som en resurs. Dessa huvudmål har senare delats in i flera delmål som berör både unga och vuxna på kommunal och individnivå. Därför har kommuner startat olika former av ungdomsråd för att nå målen. Det kan även kopplas till Bourdieus begrepp symboliskt kapital, det som av sociala grupper känns igen som viktigt och tillerkänns ett värde. Informanternas syn på den egna kommunen värdesatte ungdomsfrågor som det viktigaste i en delaktighet.

6.2.4. Fritidens betydelse

På fritiden upplever de flesta informanterna delaktighet som mycket viktigt. De som framkommer som viktigast utifrån informanterna är att umgås och att ha kompisar. Det är som Kajsa upplevde delaktighet genom att vara föreningsmänniska och samtidigt ha olika uppdrag. Hon sa, ”...Jag gillar det...jag måste få saker i min väg, för att de ska hända någonting...” Flera informanter nämnde samma sak som Stina, att fritiden är väldigt viktig om detta säger hon:

Ja kul, allt... nej men träffa kompisar å det är jätteviktigt för mig. Om jag inte får träffa mina kompisar på jättelänge då blir jag helt psyko... nej, men jag blir jättekonstig.

Stina ger uttryck för hur angeläget det är att ha en social gemenskap, och det kan tolkas som en hälsofrämjande aspekt hos de unga. Även Karin berättade, att det är angeläget att få umgås med vänner och göra det man tycker är roligt. Hon säger att hon får passa på att göra allt nu, som man inte hann tidigare när hon gick i skolan. En av studiens informanter betonade dock, att fritiden inte var så superviktig för denne. Därför att fritidintresset endast innebar att gå ut eller greja lite, informanten citerar nedan detta.

Nja, de har jag väl efter jobbet... har jag, mellan jobbet å sömnen är det väl...då brukar man dega å så där allt möjligt... så de e liksom inte så...jag tycker det är inte så superviktigt.

De flesta informanterna upplevde fritiden som det viktigaste för deras välbefinnande, samt betydelsen av aktiviteter. Övervägande informanter har uppdrag inom olika verksamheter till exempel ordförande, sekreterare, medlem och aktiva. Intresset hos dessa informanter var också vitt skilda. Allt från dans och musik till att de utövade lagsporter som exempelvis ishockey och air soft. En av informanterna var samtidigt medlem inom kyrkans ungdom. Upplevelsen av att ha vänner och ett socialt nätverk ses som det mest centrala för dessa informanter. Det kan kopplas till Bourdieus socialt kapital, vilket avser de tillgångar i form av sociala nätverk som man har. Förståelsen för begreppet social kapital finns i vardagens föreställningar om vänskapsrelationer, det är av stor vikt för individers villkor i livet. De människor som inte har detta kapital ges helt andra förutsättningar i livet säger Jönsson et al. (1993). Fritidsintresset hos dessa intervjudeltagare påverkas av att de kommer ifrån skilda klasser i samhället. Utifrån det som tidigare exemplifierats ovan, kan man se att de aktiva föreningsanslutna fanns bland informanterna vilkas föräldrar är företagare, och minst bland de informanter vars föräldrar är arbetare. I andra föreningar exempelvis religiösa finns en jämnare fördelning avseende social bakgrund (Ungdomsstyrelsen, 2006). Sett till de skilda aktiviteterna hos dessa informanter, kan bero på ekonomiska bakgrunder. Detta kan relateras till Bourdieu (1984). Han klargör att beroende på klass har individer också olika förutsättningar när det gäller exempelvis olika aktiviteter. Ovanstående finner också stöd i Putnam (2000). Han säger att vissa former är ofrivilligt eller frivilligt slutna och stärker föreningar. Det överbyggande sociala kapitalet är många ungdomsföreningars engagemang oftast i samhällsnyttan. Sammanbindande socialt kapital bildar därför en bas för en särskild interaktion och rustar för en solidaritet menar Putnam (2000). Den brist på delaktighet som framkommer under intervjuerna redovisar författaren senare under punkt 6.4.

6.3. Ansvar och påverkan

6.3.1. Upplevelsen på Ungdomens hus

Upplevelsen utifrån informanterna när det gäller ansvarstagande och påverkansmöjlighet på Ungdomens hus, upplevde Kajsa ansvaret genom att arbeta. Hon berättade, ”...Ja de är nu på kvällarna när man jobbar så ska det bli städad och vara låst och larmat...” Hon sa att det

kändes rätt skönt att få ta ansvar. Stina talar om sin upplevelse av att ta ansvar. Hon sa, ”... Så vi jobbar på helgerna då jobbar vi gratis...annars får vi ju lite pengar men det e inte så mycke, men det är inte därför man är här...” Hon upplever att ansvaret ligger i att Ungdomens hus har öppet så att ungdomar har någonstans att vara på vintern och fram till sommarlovet. Flera av intervjudeltagarna upplevde att ansvara på Ungdomens hus också ses som ett låtsasansvar. Det är som Maja uttrycker:

Det är jättetråkigt att det inte... för de e ändå ett jobb men det känns inte som ett riktigt...det känns som vi är tre år som inte kan sköta oss själva...och ändå ska vi va så himla stora.

Maja ger uttryck för att inte kunna få arbeta självständigt, hon berättade vidare att de som arbetar på kvällstid får lappar med olika punkter som de måste följa. Dessa anvisningar innebär vad som ska göras exempelvis städa, diska och se till att det är låst överallt. Flera av informanterna nämnde att ansvara på Ungdomens hus omfattade att larma, städa, gå på möten och temadagar även att vara delaktig. De flesta informanterna upplevde ansvaret genom att arbeta och delta i olika arrangemang på Ungdomens hus. Karin berättade också, ”...Klart att man får ta eget ansvar för det man gör här, det måste man överallt...” Hon exemplifierar att när hon är vid datorn måste man ta ansvar så att den inte blir förstörd. Ovanstående relaterar till Källanders (2003) ungdomsstudie, att ungdomarna får helt enkelt inte träna sig att ta sitt eget ansvar. Utifrån denna studie upplevde ungdomar det som en livsfas, att vara mellan barn med ansvarsfrihet och vuxenlivet som kräver att det ska tas mycket mera ansvar. Flera informanter upplever påverkansmöjlighet på Ungdomens hus genom att delta på de cafémöten som är en gång i månaden. Där kan ungdomarna lyfta sina synpunkter och oftast brukar det bli som ungdomarna tycker. Kalle berättade om hur han upplevde att kunna påverka:

Ja, egna initiativ kanske inte så... men man får vara med och påverka i alla fall va med å bestämma å komma med förslag...
... ja, vad som händer innanför dom här väggarna...de e väl de va vi ska göra... va vi ska ha för temakvällar å så vidare.

Kalle ger uttryck för att kunna påverka genom att komma med förslag men kanske inte att vara direkt handlingskraftig förklarar han. Stina däremot uttrycker att ungdomar som inte arbetar på Ungdomens hus kan också vara med och påverka. Kajsa belyste dessutom att det finns olika grupper till exempel datagruppen som har hand om datasalen och en spelhåla i källaren. Husrådet bestämmer vilka

musikband som ska komma till Ungdomens hus och spela. I dessa grupper har de unga möjlighet att vara med och påverka. Flera av informanterna uttryckte att arbeta inom Ungdomens hus, kan ses som ett eget ansvar genom att delta på temadagar och möten. Även om detta i sin helhet uppfattades som ett låtsasansvar. Det finner stöd i Ziehe (1986). Han säger att oavsett klass och socialt ursprung, formar ungdomar sin egen framtid och tar del av dagens utbud, att själva få bestämma över sitt liv betyder frihet och ansvar. Flera av intervjudeltagarna nämnde också genom att delta på cafémöten kan de påverka genom att komma med förslag. Detta finner stöd i Hammar och Svensson (2004) som berättar att framförallt på fritidsgården tycker många ungdomar, att de vuxna bryr sig om ungdomars åsikter. Det kan även kopplas till Bourdieu, ett symboliskt kapital blir symboliskt när dess värde accepteras av andra ungdomar inom samma fält (Jönsson et al. 1993). Det handlar alltid om relationer mellan grupper resurser samt systemen hos dem som uppfattar och värderar dessa möjligheter (Broady, 1991). Det vill säga att de cafémötena på Ungdomens hus är de resurser dessa informanter sätter värde på för att kunna påverka.

6.3.2. Synen på ungdomsrådet

Då det gäller upplevelsen av ansvarstagande och påverkansmöjlighet berättade de aktiva i rådet att de arbetar hårt för att få in ungdomar i ungdomsrådet. Maja sa, ”... För då bjöd vi...då fick dom skriva upp sig som var intresserade, så bjöd vi in dom...” Genom att värva nya medlemmar försöker man bygga upp ett fungerande ungdomsråd. De informanter som är aktiva i ungdomsrådet tar sitt ansvar genom att prata upplever Kalle. Han sa, ”...Finns det intresse så berättar vi...” Även Maja upplevde det som Kalle, och hon berättade också detta nedan:

vi har försökt att bygga upp det som det är i ungdomsrådet just nu...sen försöker vi värva mer...
... eller förut var det jätte jätte mycket folk som var med innan jag var med så jag... sen hade vi en svacka men nu har det börjat komma till mer folk och så liksom jobbar vi med den skaran som är...sen ska vi försöka värva nya.

Detta kan tolkas som att vissa årskullar av ungdomar, är mer engagerade i ungdomsrådet än andra årskullar. Eftersom medlemsantalet skiftar vid olika perioder. Vidare berättade Kalle för

att kunna påverka i ungdomsrådet finns det som han uttryckte en fond för alla ungdomar.

Kalle berättar:

Ja, vi har ju dels en ungdomsfond som man kan ta pengar till olika engagemang som gynnar ungdomar, så det är ett sätt. Så kan ju ungdomsrådet fixa.

Ungdomsrådet sparar halva sin budget till en fond tillägnad kommunens ungdomar. Fonden är främst till de ungdomar som inte är med i någon förening. Ungdomsrådet anser att det är viktigt att man inte sätter upp hinder för ungdomars intresse utan ger dem möjligheter (Ungdomsrådet Ludvika, 2006).

Karin och Stina upplevde för att kunna delge sina åsikter måste man själv ta kontakt med ungdomsrådet. Båda upplevde att man måste säga till om man har något bra som är värt att satsa på. Stina berättade, ”...Ja, om man pratar med dom så skulle dom säkert göra det...absolut...dom försöker väl få ungdomarna att veta att dom finns...” Karin berättar vidare nedan detta:

Alltså man har hört om ungdomsrådet...så det e ju jättebra...så att man kan få fram ett budskap till de som man vill, dom värnar om ungdomarna. de e bra att dom finns...samtidigt skulle det inte gå... inte dom finns tror jag...dom sitter ju å diskuterar å sånt där.

Hon upplever att ungdomsrådet fyller en viktig funktion för ungdomar, och menar på att utan ungdomsrådet skulle de unga stå sig slätt. Det mönster man kan se är att de aktiva informanterna i ungdomsrådet tar sitt ansvar genom att försöka bygga upp ett verkande råd genom att värva nya medlemmar, och som Maja och Kalle berättade, ”...att vi själva liksom pratar om att det finns å kom med om du är intresserad å så...” De informanter som inte är aktiva i ungdomsrådet, anser att de aktiva ska lyssna mer på vad andra ungdomar tycker. Eget ansvar innebär för dem att kunna ta egen kontakt med ungdomsrådet för att kunna föra fram sina åsikter och påverka i ungdomsrådet. Detta finner stöd i Bourdieu som talar om begreppet socialt fält. Detta sociala fält är ett system av sociala relationer där människor strider om något som är gemensamt för dem och bara för dem (Broady, 1991). Detta fält uppstår när ungdomsrådet strider om formella tillgångar som är gemensamt för samtliga ungdomar i denna kommun. Det har även visat sig att ungdomsrådet tappar förtroendet bland ungdomar om de inte kan lyfta frågor som leder till handling, då det oftast är lågt prioriterat (Sveriges Ungdomsråd, 2006).

6.3.3. Synen på den egna kommunen

Det finns skillnader i informanternas uttalanden när det gäller ansvarstagande och påverkansmöjlighet i den egna kommunen när det gäller ungdomsfrågor. Flera av informanterna nämnde att kommunen borde lyssna mer på vad ungdomar vill ha. Stina berättade, ”... Ja, det beror på lite vilken ålder man är ...asså att man borde ju lyssna , man ska ju lyssna på alla, men nej...” Stina är nu 18 år och känner nu att det finns någonstans att gå, men när hon var yngre runt 14-15 år och då upplevde hon att man bara kunde sitta hemma. Hon sa, ”...Å så flera ungdomsställen skulle jag tycka...” Stina efterlyser flera mötesplatser för ungdomar i hela kommunen eftersom de unga som bor i utkanten inte kan åka in till staden hur som helst. Även Karin saknade mötesplatser, hon upplevde att tidigare har det funnits fritidsledare från kvartersgårdar som varit aktiva på stan under helgerna. När hon träffade på dem på stan kände hon sig trygg om det inträffade något. Hon anser också att kommunen borde lyssna mer på vad ungdomar vill. Hon berättar:

De borde satsa lite mer också för dom som bor långt bort...kvartersgårdar för dem som inte kan gå här.. men de borde ju va för det är ju bra kontakt alltså den sociala kontakten asså.

Karin ger uttryck för att den sociala kontakten är av största vikt för ungdomar, och det kan tolkas som att den gemensamma kontakten saknas för dem som bor längre bort från staden. Både Stina och Karin uttrycker ett starkt behov av mötesplatser för alla ungdomar i denna kommun. Dessa uttalanden stöds av tidigare forskning (Bessant, 2004). Hon påtalar att det konsekvent finns motgångar inom olika inrättningar, att lyssna på de unga om saker och ting som påverkar dem. Både Maja och Kajsa berättade utifrån sina erfarenheter om ansvarstagande och påverkansmöjlighet i kommunen de berättade följande nedan detta:

Det tråkiga med kommunen är att dom tror att de måste göra något storslaget för att liksom tillfredställa ungdomar...men alltså det behövs inte. Det räcker liksom... det vi har önskat är en parkbänk i statsparken...
...dom tror att vi måste ha något jättestort äventyrscentrum... men det är som såna där små grejer som gör som upplysta vägar...
...så dom är inte riktigt haja på det dära.
(Maja)

Maja upplever att kommunen inte riktigt förstår ungdomars önskemål, att det kan tolkas som att man saknar kunskap i kommunen om ungdomars önskan. Vilket hon också berättar i citatet ovan. Kajsas upplevelse är i stället att kommunens satsningar är begränsade på grund av regler och ekonomi. Det kan tolkas som att kommunen i alla fall försöker så länge det finns resurser. Hon berättade:

Ja till en viss gräns tills det tar slut tills man inte kan...
...sen är det en massa regler och grejer som står i vägen, vad dom tycker och sånt där...
...men med det roliga ordet med dom där små lapparna... är det mest enligt mig så handlar det om pengar tycker jag. (Kajsa)

Kalle upplevde i stället att kommunen tar ansvar, att samtliga ungdomar kan påverka i kommunen. Han berättade att om kommunen ska bygga någonting kan man lägga fram sitt förslag eller sin åsikt. Likaså att de aktiva i ungdomsrådet ska vara med och påverka i kommunen. Det fungerar faktiskt bra säger han. Han berättade nedan detta.

Ja, kommunen tar väl bra ansvar när det gäller så de gör dom...om det kommer upp nånting men det är inte så ofta att det kommer nånting typ...men när det väl gör det så tar dom sitt ansvar...de gör dom faktiskt..... ja, men egentligen blir ungdomsrådet me också för de e en länk mellan ungdomar och politiker.

Maja sa, ”...Att det tar ju alltid i kommunen sån himla lång tid innan nånting händer...” Hon menade att det inte kan hända saker över en natt när man har någonting att presentera, men att kommunpolitikerna tar åt sig och försöker göra något. Kalle betonade, att om det är något rimligt då tar kommunen tag i det. Det är också som Kajsa upplevde, att om vi vill ha flera övergångsställen då är en färgburk inte så dyr. Men skulle vi vilja ha en riktig hall som man kan köra bil i, då kan inte kommunen ta ansvar eftersom de inte har råd med detta. Karin nämnde också när ungdomar vill ha någonting kanske kommunen säger nej. Då bör kommunen göra något, om dem tycker att det är fel. De borde ta ansvar så att ungdomar inte ha sönder saker. Hon berättade, ”...Men man skulle hitta på nåt i ställe så att man inte förstöi...” I vissa frågor lägger informanterna ansvaret på kommunen vilket Karin belyst tidigare, exempelvis olika aktiviteter för samtliga ungdomar i kommunen. Eftersom detta kan få en positiv effekt för att minska skadegörelser i denna kommun säger hon. Informanterna uttryckte också att de inte behövde något påkostat för att tillgodose ungdomars behov. Flera av informanterna nämnde, att kommunen borde lyssna mer på vad de unga vill ha och även

satsa mera på ungdomar som bor utanför staden. Det mönster som framkommer är att kommunen försöker ta sitt ansvar för kommunens unga, för att ungdomar ska kunna påverka finner man den länken mellan kommunen och ungdomsrådet.

Detta finner stöd i Källander (2003). Enligt ungdomsstyrelsen ska det finnas en dialog mellan ungdomar och kommunpolitiker. Att grundlägga ett ungdomsperspektiv på lokala samhällsfrågor är viktigt, och för att nå dessa mål har kommunen startat olika former av ungdomsråd. Det finner också stöd i Sörbom (2005) hon säger att det utförts olika typer av demokratiexperiment, som exempelvis ungdomsråd. Men det finns ingen översikt hur dessa experiment egentligen fungerar. Sett till alla de ungdomsråd som igångsatts under de senaste femton åren kan sägas: de har inte drivit till mer makt till de unga. Eller så använder de sig av ungdomsrådet, för att fråga de aktiva vad de tycker om den politik som förs. De ungas klagan över att budgeten är knackig, för att den inte heller det här året ger ungdomarna i kommunen någonstans att vara på sin fritid. Det medger inte budgeten därför blir det inga mötesplatser för de unga. Genom ungdomsrådet skapas strukturer som ska ge mer makt, men som i praktiken är långt ifrån detta. De unga får säga sin åsikt men inte vara med och besluta, för deras åsikter värdesätts i förbigående, år efter år, i kommun efter kommun. ”Det ser ut som demokrati, men är det inte” (Sörbom, 2005, s.152).

6.3.4. Fritidens betydelse

När det gäller ansvarstagande och påverkansmöjlighet på fritiden, upplevs det som jätteviktigt och att få förtroende. Maja sa, ”...Om man inte tar sitt ansvar liksom, om man fått nånting man ska ansvara för...sen när man inte sköter det så blir inte den personen... så får den inte förtroende...” Karin, Kalle, Maja, Olle, Kajsa och Stina uttrycker att ha och ta ansvar är jätteviktigt, Stina exemplifierar:

De alltså det är jätteviktigt...å de var förut för några år sedan...då var jag väldigt sådära inte riktigt vågade ta ansvar... eller jag eller att andra tar ansvar åt mig... å bara gled med ja vad den som stod bakom alla andra...
...man blir en helt annan människa som person när man får ta ansvar.

Stina uttalar det som de flesta informanterna tidigare upplevt när det gäller ansvar. Det kan tolkas som att ha och ta ansvar ses mycket upplyftande för dessa informanter. Flera av informanterna ansåg att sedan de slutat gymnasiet har de fått tagit mer eget ansvar. Kajsa berättar att man utvecklas av det och poängterar, att det finns olika sorters ansvar. Det

mönster man kan se är att övervägande delen av dessa informanter, har olika uppdrag eller är aktiva inom olika föreningsverksamheter. Vilket påverkar till ett engagemang utifrån olika sociala bakgrunder som skapar goda villkor för ungdomar på deras fritid. Detta finner stöd i Ungdomsstyrelsen (2006) att ungas inställning skapas på fritidsgården, familjen, skolan och kompisar i det fria rummet. Med ansvar och genom att ifrågasätta beslut som rör en själv och andra, skapas ökat ansvarstagande. Detta visar även Bourdieu, hans centrala tanke är att individers handlingar alltid är sociala och kollektiva till sin natur. Genom att informanterna vistas i och deltar i olika sociala miljöer, tillskriver de sig olika sätt att agera och förhålla sig (Carlbom, 1997). Det kan även kopplas till Ziehes studie, han menar att de gamla traditionerna som byggts upp av tidigare generationer är på väg att försvinna. Därmed förlorar föräldrarna möjligheten att fungera som den normbildare de tidigare varit. I och med det formar ungdomar sin egen framtid. Att själv få bestämma över sitt liv innebär frihet och ansvar. Vilket har visat sig vara svårt att genomföra, eftersom den skarpa gränsen till vuxna har suddats ut. Vuxenområdet har blivit lättare för ungdomar att se igenom (Ziehe, 1986).

6.4. Brist på delaktighet

6.4.1. Upplevelsen på Ungdomens hus

Den brist på delaktighet som flera informanter framhöll, var att de inte behandlades som en vuxen individ. Maja berättade, "...Man kommer aldrig ifrån de där vuxna även att vi är vuxna själva, så är det alltid nån ännu vuxnare som måste komma..." Detta kan relateras till Demokrati och makt i Sverige (SOU1990: 44). Där har gjorts en modell för att exemplifiera makten i form av tre ansikten. Den synliga makten visas i det första ansiktet, där det sägs att det finns arenor där de unga själva ska vara delaktiga och styra för verksamheten. Vilket Maja också nämnt tidigare, vem som formulerar schemat och bestämmer vad som ska tas upp till diskussion består i maktens andra ansikte (Ungdomsstyrelsen, 2006). Det mest framträdande när det gäller brist på delaktighet på Ungdomens hus upplever några informanter, att inte accepteras som vuxna individer, trots att de ska arbeta utan vuxnas deltagande. Det är som Ungdomsstyrelsen (2006) tycker, att det handlar om ett utanförskap, om svårigheten för unga som grupp att göra sin röst hörd i samhället och att känna sig som vuxna. Detta visar även Bourdieu, att en del av människors habitus värderas högre än andras, en värdering som kan skifta från grupp till grupp. I det här fallet mellan informanterna och ungdomskonsulenterna. Informanterna väljer själva sitt deltagande men att valet begränsas på samma gång av vuxnas

makt och dominansförhållanden (Bjurström, 2000). Där det sistnämnda är dominerande. Det kan också kopplas till Ziehes (1986) teori, att ungdomar i det senmoderna samhället har förutsättningar att skapa levnadsmönster och livsformer som skiljer sig från de vuxna. Ungdomar har i dag större möjlighet än tidigare generationer, att spränga gamla strukturer som är formade av sociala förhållanden.

6.4.2. Synen på ungdomsrådet

Gällande brist på delaktighet utifrån de aktiva informanterna i ungdomsrådet framkommer det, att de aktiva i ungdomsrådet försöker få till ett fungerande ungdomsråd. Både Kalle och Maja berättade i nedanstående citat.

De e som, å så det verkar som att ungdomarna här ... har väldigt lätt att klaga. Men sen att göra nånting åt saken eller ta kontakt med ungdomsrådet... de e svårare verkar det som..

Både Maja och Kalle upplevde en frustration när det gäller ungdomarna utanför, det kan tolkas som ett missnöje hos dem. Maja berättar vidare om sina erfarenheter och de brister på delaktighet mellan ungdomsrådet och ungdomarna. hon berättade:

Men inte det, mellan ungdomsrådet och politikerna finns det...jag personligen...men jag vet inte fall om andra ungdomar har det...dom syns inte...
...de är kul, men det är inte så många som vet om det... och vi skulle kunna göra så mycket mer... så det är lite synd.

Detta bekräftas också av flera informanter som inte är aktiva i ungdomsrådet. De uttalar att det helt enkelt saknas information, Stina skildrade nedan detta:

Man ska ju veta vilka som är med där...
...nej jag vet inte det är svårt det där med ungdomsrådet tycker jag...
när man inte är med själv och arbetar med det själv heller...
...alltså ja tror att det skulle va att de man fick mer information om ungdomsrådet.....dom försöker väl.

Hon ger uttryck åt den bristen på delaktighet genom att inte själv vara delaktig i ungdomsrådet. Detta kan tolkas vara problemet mellan ungdomar och ungdomsrådet samt bristen på information. De informanter som är aktiva i ungdomsrådet anser att det skulle kunna göra mycket mera. I dag vet de inte om det når ut till de övriga ungdomarna i den egna

kommunen. Maja sa, "...Dom syns inte..." Det saknas helt enkelt information, och flera av informanterna som inte är aktiva, nämner att det är komplicerat med ungdomsrådet. Eftersom de själva inte är aktiva i rådet. Dock upplevde flera informanter att kommunikationen mellan ungdomsrådet och politiker finns. Maja nämnde, att hon hade väldigt bra kontakt med politiker, samtidigt som Kajsa upplevde att kontakten med politikerna inte var bra. Detta visar även Sveriges ungdomsråd (2006), att ungdomsrådet har två huvudområden som de måste slåss för. Dels kommunikationen mellan ungdomarna och kommunen samt behovet av mötesplatser för samtliga ungdomar.

6.4.3. Synen på den egna kommunen

De gemensamma åsikterna i informanternas utsagor är, att det tycks finnas flera orsaker när det gäller brist på delaktighet i den egna kommunen. Flera av informanter nämner att det läggs pengar på fel saker. Det visade sig att det satsas mer på de unga under 18 år. Flera berättade också om kommunens satsningar på ett kommunalt bad. De upplevde att kommunen endast hade satsat på de yngre. Kajsa uttalade, "...Sen när man kommer ut i det där äventyrsbadet, där är det små plastdjur för småbarnen och lite sånt där..." Flera informanter upplevde också det som Stina berättar:

Ja vet inte de ä väl för lite pengar i kommunen å dom har väl lagt pengar på fel saker... ja, jag vet ju inte hur dom tänker men. Nej så kommunen kunde lägga mer pengar på oss ungdomar tycker jag.

Stina ger uttryck för en negativ bild hur kommunpolitiker arbetar. Det kan tolkas som en brist på delaktighet hos dessa informanter, men att hon själv upplevde en viss delaktighet i kommunen. Dock inte när det gällde kommunala ungdomsfrågor. De brister på delaktighet i kommunen upplevde samtliga informanter, att kommun satsade mera på de yngre. Och som Kajsa sa, "...Allting styrs ju av dem..." Bristen på delaktighet leder till bristande kommunikation och att pengar läggs på fel saker. Detta kan även relatera till Dagens Nyheter (2006) där man belyser just detta, att åldersgruppen 19-25 år är den grupp som oftast glöms bort. Kalle upplevde att det anordnas discon och rock mot rus men, att det är väl nästan det enda. Han berättade, "...Över 18 år då blir de ju så...så då gör inte kommunen så himla mycket tror jag..." För att ungdomar ska kunna få en bra relation till kommunpolitiker för att öka den egna delaktigheten, kan man tänka sig att politiker bör vara fysiskt närvarande i

stadsmiljön. Det kan kopplas till Bourdieus begrepp socialt kapital. Enligt Hammar och Svensson (2004) menar Bourdieu, att ett slutet nätverk är gynnsammare. Men om gruppens mål är att söka få tillgång till resurser som de ännu inte har, måste ungdomen ha en kännedom om sin resurs till möjligheterna. Informanterna ser sig inte som en grupp med gemensamma insikter, vilket kan hindra dem att bli medvetna om sina möjliga resurser som grupp. Därmed kan det finnas dolda strukturer som hindrar informanternas delaktighet.

6.4.4. Fritidens betydelse

På fritiden upplevde informanterna brist på delaktighet utifrån den egna synen på fritid. Det mest framträdande är, att informanterna inte har så mycket fritid. Flera nämnde att skolan tar upp mycket tid, och att de upplever det som en stressfaktor. Det är som Stina sa, ”...Att jag får göra det jag tycker är kul å inte behöva känna press...” Även Karin berättade, ”... När man kom hem från skolan så hade man sin fritid, men den gick åt att göra sina läxor...” Det resulterade i att ungdomar på sin fritid värderar brist på delaktighet olika. Eftersom flera av dessa informanter inte har så mycket fritid, ses det som en brist på att vara delaktiga. Medan flera informanter inte kan och vill känna brist på delaktighet, där kompisarna är av största vikt för ens eget sociala välbefinnande. Det vill säga det som är viktigt i människors vardagsliv, gemenskap och umgänget mellan ungdomar som skapar en social sammanhållning (Putnam, 2000). Detta kan relateras till Bourdieus socialt kapital, vilket omfattar resurser av sociala nätverk som man innehar (Broady, 1991). Det sociala kapitalet är det du får genom vänner och olika kontakter, att ha en fritid eller inte påverkar det sociala kapitalet och ett lågt socialt kapital kan därmed tolkas som brist på delaktighet.

6.5. Det demokratiska deltagandet i samhället

Informanternas upplevelse om det demokratiska deltagande i samhället, omfattades av att rösta. Det är som Olle och Kajsa berättade om sina upplevelser av valet år 2006. Olle exemplifierar nedan detta:

Hela vårt gäng gick och röstade samtidigt...så alla mina kompisar i min ålder var och röstade som jag vet.

Kajsa uttryckte det på ett annat sätt. Hon sa, ”...Mina kompisar har gjort det...”

Och det kan tolkas som att de röstade men inte samtidigt. Det kan ses som att dialogen mellan ungdomar kretsar om hur viktigt det är att rösta i en demokrati.

Olle ger uttryck åt ett ökat politiskt intresse, det kan tolkas som att denna politiska

uppmärksamhet inte funnits tidigare hos dessa informanter. Det politiska intresset kan också ses utifrån en skild klasstillhörighet. Han berättade:

Ja, oh gud, ja det är faktiskt lite kul...att ungdomarna överhuvudtaget intresserar sig av politik för det brukar det inte vara tycker jag som man har sett... men i år var det världens prat, jag tror alla pratade om det här valet.

Flera av informanterna nämnde att demokrati är angeläget. En betonade att demokrati inte är viktigt. Denne sa, "...Nej, har inte tänkt på det, men att det inte är så där att det känns att det måste vara så...de e viktigare med klimatförändringar..." Några informanter uppfattade också politik både som något ointressant och intressant. Samtliga av informanterna uttryckte för att kunna vara delaktiga i samhället, är det viktigt att rösta. En av informanterna reflekterade, "...Men nu efteråt så blir man så hära å...vad gör egentligen alla politikerna i Sverige med allt å så..."

De skilda uppfattningarna i den egna synen på demokrati som informanterna uttrycker, kan möjligtvis bero på deras socioekonomiska bakgrund. Det kan även relateras till Källanders (2003) ungdomsstudie. Demokrati i dagens samhälle ses som en självklarhet, och de ungas syn på demokrati är mer ett undrande över politikernas sätt att styra samhället. Just detta belyser en av informanterna i citatet ovan. Förklaringen, att ungdomar inte deltar i politiska aktiviteter kan tolkas som att ojämlikheten individualiseras, och ungdomarna upplever att man inte har samma villkor. Detta skapar inte en gemensam grund för kollektiva handlingar säger Hammar och Svensson (2004). Det kan även kopplas till Sörbom (2005) som säger att de flesta tror på den representativa demokratin, och poängterar att det är viktigt att rösta. Hon menar, att klass är viktig för förståelsen för hur synen på politik och dess förändring har individualiserats. Detta finner också stöd i Bourdieus symboliska kapital, att det som av solidariska grupper känns igen som värdefullt och tillerkänns ett värde (Broady, 1991). I dagens samhälle brukar frågor framställas med fokus på en fråga. Exempelvis skolan eller klimatförändringar vilket ungdomsgrupper värderar högre än på hela den politiska ideologin. Det kan även relateras till Sörbom (2005) att individuella politiska åtgärder har mindre tyngd, de är inte lika kraftfulla som att agera inom eller genom andra organisationer eller politiska partier. De är mer tillfälliga och utspridda, och ger på så sätt inte ett lika jämt tryck som de mer kollektivt samordnade aktionerna. Den mer djupgående och bestående förändringen kommer först när den organiseras kollektivt (Sörbom, 2005). Informanterna upplevde demokrati olika då det gäller ansvarstagande och påverkansmöjlighet. Flera informanter

upplever att man måste prata mer om det för att kunna lära sig att påverka. Det är som Karin berättar nedan.

Sen när jag gick i gymnasiet hade vi vad hette den då, demokrati å inflytandekurs, som vi va me på också... sen då hade dom några möten ibland med kommunen. de kom ju några politiker från kommunen också som lyssnade på ungdomarnas önskemål å sånt ...att dom går ut i skolorna och berättar att här borta på stan till exempel, har vi ett kontor å de är alltid öppet på dagarna så att ni kan komma in å diskutera med oss, sånt vore ju bra för oss.

Karin uttalar att det behövs mera upplysning i skolorna när det gäller demokrati.

Hon påtalar även det skriande behovet av information var man kan nå politikerna för att kunna ha en öppen dialog. Hon ger även ett förslag hur ungdomar kan påverka i en demokrati. Karin berättade:

Ja, asså man kan ju skriva till politikerna i Stockholm, men det är ju nåt man måste lära sig faktiskt, de e ju ingenting man få lära sig i skolan, men det skulle man få..

Hon ger uttryck för att demokrati borde finnas med i skolans läroplan och det kan tolkas som en bra kunskap för de unga i samhället, eftersom det är många som vill men inte vågar. Kalles egen syn på demokrati, han sa, "...Att alla ska få va me å påverka, kanske inte bestämma men påverka...". Medan Olle uttalade, "...Nja, inte så mycket som man kanske borde, men jag måste erkänna att jag har inte försökt, att lägga fram någonting..." Han hade inte tänkt så mycket på om det var något speciellt som han skulle vilja ändra på. Stina berättade, "...Men det är väl viktigt att kunna påverka de är det ju... hur man vill leva å hur man hanterar det..."

Den egna synen på demokrati vad det gäller ansvar och påverkansmöjlighet skiljer sig bland informanterna. En del säger att man måste prata mer om det för att kunna lära sig. Karin berättade, "...De är många som inte vågar, de e många som vill men inte vågar prata liksom..." Kajsa och Stina betonade också, att de inte var så insatta eller intresserade av politik. Detta finner också stöd i Hammar och Svensson rapport (2004). De säger att ungdomar väljer att intressera sig på nya sätt och nya mönster för sitt samhällsengagemang. Möjligheten att påverka sin egen vardag upplevs viktigare. De mönster som framträder när det

gäller brist på delaktighet i ett demokratiskt deltagande, är vuxenlivet och att känna sig bortglömda. Karin berättar hur hon upplevde att känna en brist på delaktighet.

Ja ändå så tyckte jag att de e lite synd att jag fick rösta nu...för jag har egentligen inte hunnit komma in så mycket i vuxenlivet... så de e svårt att rösta nu...vad jag tycker ska hända dom här fyra åren...det tycker jag är jättekonstigt...
...eftersom man är så van att inte alls tänka på det i gymnasiet.

Hon upplever att få rösta känns främmande eftersom hon inte givits tillträde till vuxenlivet tidigare. Vilket kan tolkas som att rösträttsåldern borde sänkas för ungdomar i en demokrati, för att tidigare kunna träda in i vuxenlivet. Karin uttrycker samtidigt en vanmakt när det gäller delaktighet i skolorna utanför denna mellanstora stad i Sverige, där hon känner att denna maktlöshet kommer att bestå även i framtiden. Hon berättade:

skolan här är uppdelad på tre orter...så kan vi känna oss bortglömda när det händer saker här i stan. De har alltid varit så, de kommer nog aldrig att förändras de har alltid varit så.

Flera av informanterna uttryckte, att de upplevde demokratin relativt oklart och att många vuxna känner en rädsla för de unga. Denna rädsla förklarar Maja, hon sa, "...såna saker i skolan liksom...sånt som dom vet att jag kan sätta mig mot å det är dom väldigt rädda för...men jag har ju min rätt att vara delaktig och de tror dom inte...men det vet vi..." Karin betonade även, att det är svårt att komma in i vuxenvärlden. De som bor och lever i utkanten av denna mellanstora stad i Sverige känner brist på delaktighet genom att vara bortglömda eftersom de inte får information. Detta relaterar till Hammar och Svenssons (2004) studie där det framkommer, att få unga upplever möjligheter och delaktighet till att påverka i samhällsfrågor. "Som ungdom hörs man inte, man ska helst bli vuxen för att kunna påverka" (s.13). De flesta ungdomar har en upplevelse av ett utanförskap i förhållande till vuxna.

7. Diskussion

Syftet med denna undersökning var att synliggöra ungdomarnas egna subjektiva upplevelser av delaktighet och ansvar/påverkan. Mina frågeställningar var att ta reda på hur de upplevde dessa begrepp på ett Ungdomens hus samt synen på ungdomsrådet, den egna kommunen och fritidens betydelse i denna mellanstora stad i Sverige. Vidare undersöka informanternas egen syn på demokrati i samhället.

Utifrån min tolkning i denna undersökning upplever informanterna delaktighet som ganska stor på Ungdomens hus. Men mycket tyder på att vara delaktig ses mer som att arbeta än att få vara delaktig i hela rörelsen. Informanternas syn på ungdomsrådet upplever de aktiva delaktighet genom att kunna lyfta ungdomsfrågor tillsammans med kommunpolitikerna. När det gäller synen på den egna kommunen upplever de flesta informanterna delaktighet som otydlig utifrån de skilda åsikterna. Delaktighet kan tolkas som störst på fritiden. Antagligen kan det bero på att de flesta informanterna ansåg fritiden vara av största vikt för deras psykiska hälsa. Min tolkning är att det finns ett stort intresse för olika aktiviteter och engagemang hos dessa sex informanter. Med detta intresse upplever informanterna sig att vara delaktiga på sin fritid. Enligt Bourdieu, är varje människa utrustad med ett habitus, att värderingen av ordet delaktighet därför kan skilja sig från en person till en annan person (Broady, 1991). Studien indikerar, att ordet delaktighet ges olika betydelse för informanterna. I resultatet i denna studie har samtidigt en brist på delaktighet kunnat konstateras utifrån informanternas berättelser. Upplevelsen av brist på delaktighet i min studie visade sig i ungdomsrådet bland samtliga informanter, undantaget de som är aktiva i ungdomsrådet. Dels kan det vara en svårighet genom att det inte ges information till de flesta ungdomar. Det kan även beror på brister i kommunikationen mellan ungdomsrådet och ungdomarna utanför. Mycket tyder på att ungdomsfrågor i ungdomsrådet lyfts utifrån individuella intressen, där resultatet kan bli en sned tilldelning i frågor om fritidsmöjligheter för ungdomar i denna kommun. Detta stöds även av Trondmans studie, att denna självpresentation kan komma att besluta den kommunala politikens resultat i bugeten. Informanterna upplever också en brist på delaktighet i kommunen. Detta kan relateras till inledningen, att åldersgrupper 19-25 år oftast glöms bort i kommunens satsningar. Det framkommer också i min studie, att det satsas mer på yngre ungdomar de under 18 år. Det kan även bero på ett missnöje hos ungdomar i en mindre kommun, att de har en begränsad tillgång av kultur- och fritidsutbud. Möjligtvis kan det även bero på föräldrarnas klasstillhörighet. Dock nämner en informant, att denne upplevde mer brist på delaktighet när denne var 14-15 år. Det kan antas bero på att de som bor utanför staden inte kan ta sig in med kollektiva medel på kvällstid. Studien gällande brist på delaktighet på fritiden visar på skilda uppfattningar. De flesta av informanterna uttrycker att de inte har så mycket fritid, och det kan tolkas som att skolan tar upp den mesta tiden för informanterna. Dessa resultat får stöd av Trondmans bok "Kloka möten" (2003) som säger att delaktighet är ett viktigt begrepp inom svensk ungdomspolitik. Många diskussioner pågår om delaktighet både i Sverige och också i övriga västvärlden. I tidigare forskning belyser

Källander (2003, s.11) att redan år 1985 under FN: s Världsongdomsår startade en diskussion om att varje land skulle fördjupa sig i utveckling, delaktighet eller fred. Sverige lade fokus på delaktighet, att de unga ska tas tillvara som en resurs. Detta berör både unga och vuxna på individnivå och kommunal nivå.

Min tolkning i denna studie på Ungdomens hus är, att samtliga informanter upplever påverkansmöjlighet genom att aktivt medverka i de olika grupperna som finns på Ungdomens hus. Detta stöds av Bourdieu, ett symboliskt kapital blir symboliskt när dess värde antas av andra ungdomar inom samma fält. Det innebär, att relationer mellan grupper resurser, samt grupperingarna hos dem alltid uppfattar och värderar dessa möjligheter. I intervjuerna om ungdomsrådet kom en tydlig bild fram, att det finns en fond för samtliga ungdomar som inte är föreningsanslutna. Där de har sökt medel och tillgångar för att skapa möjligheter till sysselsättningar. De informanter som inte är aktiva i ungdomsrådet upplever att ansvaret ligger i att själv ta kontakt med ungdomsrådet för att kunna påverka.

I de intervjuer om påverkansmöjlighet i kommunen har flera av informanterna nämnt, att de som representerar kommunen borde lyssna mer på vad ungdomar vill, för att kunna påverka i kommunala ungdomsfrågor. Även Bessants (2004) studie visar på. Att det principfast finns motgångar inom institutioner, att lyssna på ungdomar om saker och ting som påverkar på dem. På fritiden upplever informanterna för att kunna påverka är det viktigt med ett förtroende mellan de unga och vuxna.

I intervjuerna när det gäller eget ansvarstagande på Ungdomens hus, upplever informanterna sitt ansvar som ett låtsansvar. Utifrån min tolkning kan det bero på att ungdomskonsulenterna bestämmer vad som ska göras, det vill säga de direktiv som de unga måste arbeta efter. Detta betonade en av informanterna, att man ska vara vuxen och ta ansvar men ändå tillåts man inte att få vara vuxen. En informant betonade dock att man får ta eget ansvar för det man gör på Ungdomens hus. Detta finner stöd i tidigare forskning Källander (2003, s.10). Utifrån hans ungdomsstudie får ungdomar helt enkelt inte öva sig att ta eget ansvar. De informanter som är aktiva i ungdomsrådet försökte bygga upp ett verksamt ungdomsråd. De upplevde samtidigt genom att prata om ungdomsrådet tar man sitt ansvar. I de intervjuer som kommit fram gällande eget ansvarstagande i kommunen upplever informanterna, att kommunen delvis tar sitt ansvar för de unga. För att kunna få utöva mer eget ansvarstagande, bör kommunen lyssna mer till vad ungdomar tycker när det gäller ungdomsfrågor. Detta relaterar till inledningen där Nyberg (2006) konstaterar att många vuxna har åsikter, att ungdomar inte vill ta ansvar. Lyssnar inte de vuxna på ungdomar

riskerar man att många unga tappar intresset. Detta stöds även av Adrienne Sörboms studie, hon menar att människor vill ta ansvar. Och det gör man på olika sätt även om dem själva inte skulle framställa det som ett politiskt handlande. Det kan upplevas svårt att få ta det här ansvaret. Dels för att det kan vara krångligt, att finna tydliga och pålitliga förslag som både ger möjlighet att själv påverka och handla. Därför kan informanterna känna att det ändå inte spelar någon roll. Det finns i alla fall ingen som lyssnar (Sörbom, 2005). Utifrån informanterna ses ansvarstagandet på fritiden som jätteviktigt. De upplever att när man slutat gymnasiet har de fått tagit mera eget ansvar. En informant poängterade, att man utvecklas av att få ta ansvar. Övervägande har olika uppdrag inom olika föreningsverksamheter detta kan tolkas som ett stort ansvarstagande för dessa informanter. Detta får stöd i Bourdieu, hans centrala tanke är, att individens upplevelse alltid är sociala och gemensamma till sin omgivning. Genom att människan vistas i och medverkar i olika sociala miljöer tillskriver hon sig olika sätta att uppträda och förhålla sig. Vilket dessa sex informanter poängterar med deras syn på ansvarstagande och det Bourdieu klargör.

Informanternas syn på demokrati i samhället består i att få rösta. Genom att rösta tolkades det som att kunna påverka i samhället. Studien klargör gällande ansvarstagandet och påverkansmöjlighet i en demokrati, att det borde pratas mer om det till ungdomar. Det kan tolkas som att det finns en okunskap hos informanterna när det gäller demokrati och dess betydelse. Den brist på delaktighet som framkommer i studien kan tolkas som att det är svårt att komma in i vuxenvärlden. Mycket tyder på att många inte bryr sig eller att en del vuxna visar en rädsla för ungdomar. Vill man förändra ungdomarnas förutsättningar i samhället måste man se på de dolda maktstrukturerna. I en fritidsgård, skola eller i det politiska livet är det många faktorer som påverkar varandra då olika frågor hamnar på dagordningen. Dessa kan förändras och få en helt annan betydelse. Detta berör även de kommunala ungdomsråd där ungdomsfrågor bestäms av vuxna (Ungdomsstyrelsen, 2006).

Det empiriska resultatet visar på skilda upplevelser av ordet delaktighet utifrån de sex informanterna. Vilket kan innebära att ordet delaktighet inte nämns så ofta vare sig i hemmet eller i de miljöer som de unga rör sig i. Det kan också bero på föräldrarnas bakgrund som utgjordes av arbetarklass och medelklass. De informanter som var arbetarklass tolkade begreppet delaktighet vid att arbeta. De informanter från medelklassen tolkade begreppet delaktighet som att vara aktivt deltagande. Möjligtvis kan det också bero på de samhällsförändringarna med rationaliseringar och effektiviseringar, att ordet delaktighet helt

enkelt glöms bort. Mycket tyder på att begreppet delaktighet och dess betydelse inte tydliggjorts i exempelvis skolan. Förmodligen kan det också bero på att man inte tidigare lagt så stor vikt vid detta begrepp. Även föräldrarollen i ungdomars delaktighet har inte samma betydelse som tidigare generationer. Ziehe (1986) menar att de gamla traditionerna som byggts upp av tidigare generationer, är på väg att försvinna. Dagens föräldrageneration förlorar möjligheten att bidra med betydelsefulla råd, därmed reduceras föräldrarnas möjlighet att fungera som den normbildare de varit förr. Alltså kan ungdomars bakgrund utgöras vad de får med sig från sina föräldrar som kan hanteras på olika sätt. Detta stöds av Bourdieus habitus, att vissa sociala klasser har stor tillgång och är resursstarka både på ekonomiskt och kulturellt kapital, medan andra lider brist på båda dessa kapital. I dag pågår ett reellt arbete för att ungdomar ska bli delaktiga (Ungdomsstyrelsen, 2006). Eftersom det är få ungdomar som upplever möjlighet och delaktighet till att påverka i samhällsfrågor, upplever de flesta unga en brist på att vara delaktiga säger Hammar och Svensson (2004). Det kan tyckas märkligt att efter tjugotvå år har delaktighet inte nått ut till de unga i dagens informationssamhälle. Redan på 1970-talet gjorde utbildningsministern gällande att vuxna måste lyssna på ungdomar, för att de ska bli delaktiga. Betydelsen av att vara delaktiga är viktigt för dessa informanter trots att ordet delaktighet ges olika innebörd. Flera av informanterna upplevde delaktighet genom att arbeta och vara verksamma i olika föreningar. Samtidigt utgjorde delaktighet på fritiden att ha ett deltagande i någon föreningsverksamhet. Studien får stöd av Bourdieus begrepp socialt kapital, att innebörden av socialt kapital är av stor vikt för individers villkor i livet. Det kan antas att en ökad kunskap om delaktighet är av vikt för att tydliggöra begreppet, vilket också framkommit i den tidigare forskningen (Trondman, 2003, s.10).

Det empiriska resultatet visar på upplevelser av eget ansvarstagande från dessa sex informanter. Det ses som jätteviktigt att få ta ansvar, de betonar att utan ansvar kommer man ingenstans. Ett betydande resultat som kom upp i min studie var, att flera av dessa informanter på Ungdomens hus upplever ansvaret som ett låsasansvar. Förmodligen kan detta bero på att informanterna inte ses som vuxna trots att de är 18 år gamla. Ansvarstagandet kan möjligtvis ses olika ut utifrån ett vuxenperspektiv gentemot ett ungdomsperspektiv. Mycket tyder på i denna studie, att informanterna vill ha ett eget ansvarstagande samtidigt som detta inte ges fullt ut av de vuxna. Detta stöds av Ziehes teori, ungdomar i det senmoderna samhället har kvalifikation att skapa levnadsmönster och livsformer som skiljer sig från föräldrarna. Oavsett klass och socialt ursprung skapar de sin egen framtid och vill själva få bestämma över sitt liv som medför frihet och ansvar. I detta läge skapas även frustration och

konflikter, över att mycket av den mångfald och de livsformer som framställs som möjligt för ungdomar, har visat sig vara svåra att genomföra. De vidgade möjligheterna har gjort att den förut så skarpa gränsen till de vuxnas värld suddats ut. Det traditionella vuxenområdet har blivit mer öppet och lättare för ungdomar att avslöja (Ziehe, 1986).

Det empiriska resultatet när det gäller eget ansvarstagande i ungdomsrådet finns i den kunskap, att de aktiva informanterna måste prata mer om ungdomsrådets verksamhet. För att få fram med sitt budskap till samtliga ungdomar i denna kommun. Informanterna som inte är aktiva anser att de aktiva i ungdomsrådet måste lyssna mer till de övriga ungdomarna. Min tolkning är, att de som inte är aktiva i ungdomsrådet vill att de aktiva ska utöka informationen för samtliga ungdomar i kommunen. Informanterna nämner att kommunen tar sitt ansvar. Men för att ungdomar allmänt ska få ta ansvar i kommunala ungdomsfrågor anser informanterna, att de i kommunen bör lyssna mer på vad ungdomar vill, eftersom ansvaret ses som stärkande. Studien får stöd av Bourdieus resonemang om begreppet socialt fält, nämligen att det är en struktur av maktrelationer mellan institutioner och aktörer. Det är ett system av sociala relationer mellan ståndpunkter som förenas av människor eller institutioner. Ett fält uppstår där människor strider om officiella resurser som är gemensamma för dem och bara för dem. Deltagandet i kampen hjälper också till att öka betydelsen med bestämda åsikter. Relationen mellan ungdomarna och kommunpolitiker exemplifieras det som Bourdieu talar om.

För att kunna påverka i kommunen nämner informanterna ungdomsrådet, som är den länk mellan ungdomar och politiker. De hinder som framkommer med påverkansmöjlighet i kommunen upplever informanterna som regler, pengar, tid samt förståelse. Detta påverkar den sneda fördelningen av resurser för ungdomarna. Det var som en av informanterna betonade att tid har kommunen säkert, men sedan om kommunpolitiker lyssnar var denne osäker på. Mycket tyder på att kommunikationen mellan ungdomar och politiker brister för påverkansmöjlighet. Vilket informanterna också poängterar, att det inte behövs något påkostat utan det handlar mer om små saker som exempelvis en parkbänk eller upplysta vägar. Det framkommer också i denna studie en önskan om flera mötesplatser just för den sociala kontakten. Även om de unga klagar över att budgeten är knackig, för att den inte heller det här året ger de unga i kommunen någonstans att vara på sin fritid, så blir det inte heller några mötesplatser. Det medger inte budgeten, även om de unga fått säga sin åsikt så har de inte fått vara med och fatta beslut. De ungas idéer och tankar värderas nätt och jämnt, år efter år, i kommunen. Det liknas vid demokrati, men är det inte säger Sörbom (2005).

Studiens resultat visar på olika uppfattningar om demokrati för dessa sex informanter. De upplever att det som är viktigt var att rösta i en demokrati för att kunna påverka i samhället. Men samtidigt nämner informanterna, att det finns viktigare saker att påverka i en demokrati för att det ska inverka på deras vardag. En intressant detalj uppkommer i denna studie där de undrar vad gör egentligen alla politiker i Sverige? På sätt och vis är detta ett tydligt tecken på, att de förändringar som sker i samhället gör att unga intresserar sig på nya sätt och söker nya former för sitt samhällsintresse säger Hammar och Svensson (2004). Det politiska intresset finner jag hos en del av dessa informanter på Ungdomens hus. Studien stöds av det Bourdieu beskriver begreppet habitus. När det gäller olika habitus uttryckt i demokrati med arbetarklass och medelklass är det en bestämd ordning som ligger till grund för hur människor handlar och tänker och hur man värderar olika fenomen. Eftersom individen är medveten och kan påverka det med sin levnadsbana, och med sitt habitus formar hon strukturen och samhället. En av informanterna har deltagit i en demokrati och inflytandekurs i skolan, vilket denne upplevde som mycket bra. Informanten påstod att problemet är, att många ungdomar inte bryr sig eftersom intresset saknas för politik. Mycket tyder på att de unga helt enkelt inte fått lära sig eller bjudits in av vuxna. Det kan tolkas som att det finns en okunskap, att många vill men inte törs. Visste de hur man skulle gå till väga för att prata med politiker kan det förbättra både för de unga och vuxna i kommunen. Informanterna betonade genom att upplysa ungdomar var politikerna finns i denna mellanstora stad i Sverige, kan man tillsammans skapa en bättre kommun. Min tolkning är, att många ungdomar vill ha ett engagemang mellan ung och vuxen oavsett sin klasstillhörighet, men att det inte skapas förutsättningar för alla ungdomar i en kommun. På grund av att det finns en bristande information och politisk närvaro bland medborgarna.

Sammanfattningsvis visar min studie att de informanter som inte var aktiva i ungdomsrådet upplevde den största bristen på delaktighet eftersom det saknade information, delvis kan det också bero på informanternas klasstillhörighet. Det kan finnas resurser för samliga ungdomar att vara delaktiga. Utifrån studien är det sannolikt att problemet kan vara, att informationen stoppas upp i ungdomsrådet och når inte fram till övriga ungdomarna i denna kommun. Även de aktiva i ungdomsrådet ser detta.

Ansvar utifrån ett ungdomsperspektiv upplever informanterna vara av största vikt för påverkansmöjlighet i kommunala ungdomsfrågor. I min studie kan därmed utvecklingsmöjligheter bromsas för en del av dessa informanter på grund av att ingen lyssnar.

När det gäller demokrati, intresserar sig ungdomar för nya sätt och söker nya strukturer för sitt samhällsintresse. Det som är av vikt på 2000- talet för ungdomar läggs fokus mer på en fråga och inte på en hel politisk samhällsteori. I denna kommun i en mellanstor stad i Sverige upplevde informanterna demokrati som otydlig. I en viss utsträckning i denna studie framträder också en okunskap, det vill säga hos de vuxna/politiker i delaktighet, ansvar och demokrati.

Brister i studien runt de valda informanterna som May (2001) påtalar kan vara att intervjuaren samlar in data som speglar ett visst perspektiv. Detta kan leda till att inte få med de röster eller åsikter hos andra personer som ingår i detta nätverk av ungdomar. En möjlighet som kan ha varit intresseväckande är att intervjua både unga och vuxna. För en framtida forskning skulle det vara mycket intressant, att komplettera denna kvalitativa studie utifrån ett vuxenperspektiv för att synliggöra de dolda maktpositionerna. Utifrån studiens resultat som jag skulle undersöka vidare: Innebär förskjutningen av ansvaret till de unga en rädsla hos de vuxna att förlora makten?

Litteratur

Backman, J. (1998). Rapport och uppsatser. Lund: Studentlitteratur.

Bessant, J. (2004). Mixed Messages: Youth Participation and Democratic Practice.

Australian Journal of Political Science, Vol. 39, no. 2, July, ss. 387-404

Bjurström, E. (1997). Högt & lågt. Smak och stil i ungdomskulturen. Umeå: Boréa Bokförlag

Bjurström, E. (2000). I Berggren, L. Fritidskulturer. (red). (ss.274-280) Lund:

Studentlitteratur

- Bourdieu, P. (1984). *Distinction. A social critique of the judgement of taste*. London: Routledge
- Bourdieu, P. (1991). *Kultur och kritik*. Göteborg: Daidalos AB
- Bourdieu, P. (1995). *Praktiskt förnuft. Bidrag till en handlingsteori*. Göteborg: Daidalos AB
- Broady, D. (1991). *Sociologi och epistemologi. Om Pierre Bourdieus författarskap och den historiska epistemologin*. Stockholm: HLS förlag.
- Broady, D. (2000). I Bjerg, J. *Pedagogik. En grundbok*. (ss. 461- 462). Stockholm: Liber AB
- Bunar, N & Trondman, M. (2001). *Varken ung eller vuxen*. Stockholm: Bokförlaget Atlas KB
- Carle, J. (2003). I Månsson, P (red). *Moderna samhällsteorier. Traditioner riktningar teoretiker. Sjätte reviderade upplagan*. (ss. 406-408). Stockholm: Prisma.
- Dahlgren, L; Emmelin, M; Winkvist; A. (2004). *Qualitative Methodology for International Public Health*. Umeå: Universitet
- Henn, M; Weinstein, M; Forrest, S. (2005). *Uninterested Youth? Young peoples attitudes toward Party Politics in Britain*. *Political studies: (2005) Vol.53*. ss. 556-578.
- Henriksson, B.(1989). *Ung på 90-talet – ungdom i det postmoderna samhället*. (red). Stockholm: Glacio Bokförlag AB
- Jönsson, I; Trondman, M; Arnman, G; Palme, M. (1993). *Skola – fritid – framtid*. Lund: Studentlitteratur.
- Kvale, S. (1997). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur.
- Liljequist, K. (1999). *Skola och samhällsutveckling. Andra upplagan*. Lund: Studentlitteratur.
- May, T. (2001). *Samhällsvetenskaplig forskning*. Lund: Studentlitteratur
- Naeyé, R. (red.). (2003). *Demokrati – en generationsfråga?* Stockholm: Svenska Kommunförbundet
- Ohlsson, L-B & Swärd, H. (1994). *Ungdom som samhällsproblem*. Lund: Studentlitteratur.
- Putnam, R. D. (2000). *Den ensamme bowlaren*. Stockholm: SNS Förlag
- Roos, H-E. (2000). I Berggren, L. (red). *Fritidskulturer*. (ss. 396-397). Lund: Studentlitteratur
- Sörbom, A. (2005). *När vardagen blir politik*. Stockholm: Bokförlaget Atlas
- Trondman, M . (2000). I Berggren, L. (red). *Fritidskulturer*. (ss. 150-151).Lund: Studentlitteratur
- Trondman, M.. (2003). *Kloka möten. Om den praktiska konsten att bemöta barn och ungdomar*. Lund: Studentlitteratur.
- Ungdomsrapporten. (1996). *Del 2. Krokig väg till vuxen. Ungdomsstyrelsens utredningar 6*: Stockholm
- Vetenskapsrådet. (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk –*

samhällsvetenskaplig forskning. Elanders Gotab

Ziehe, T. (1986). Ny ungdom. Om ovaliga läroprocesser. Stockholm: Norstedts Förlag

Ödman, P-J. (2005). Tolkning förståelse vetande. Hermeneutik i teori och praktik: Norstedts akademiska Förlag.

Barnombudsman, Nyberg, L. (2006). Röster som räknas. Hämtad 6 november, 2006 från <http://www.bo.se/Nav.aspx?pageid=5353>

Carlbom. (1997). Pierre Bourdieus teorier och begrepp. Hämtad 6 november 2006 från http://www.these.lub.lu.se/archive/sob/soch01051/soch01_51.pdf

Dagens nyheter. (2006). Välbeställda unga mest nöjda med kulturtillgången. Hämtad 30 november 2006 från <http://www.dn.se/Dnet/road7Classic7article/0/jsp7print.jsp?&a=59329>

Nya Ludvika Tidning.(2006). Kommunen brister i ansvaret – ungdomar negligerade, enligt rapport från Skolverket. Hämtad 16 november 2006 från <http://arkiv.falukuriren.se>

Om att vara UNG i vår svenska demokrati. (2003). Hämtad 14 november 2006 från http://www.sverigesungdomsråd.se/ambercms/files/get/andra-texter/ung_i_demokratin

SCB, 20050905, nr.2005:220. Hämtad 7 november 2006 från http://www.scb.se/templates/pressinfo_144592.asp

Sveriges Ungdomsråd (2003). Historia – Sveriges Ungdomsråd. Hämtad 6 november 2006 från <http://www.sverigesungdomsråd.se/ambercms/page/148.html>

Ungdomsrådet Ludvika..(2006). Hämtad 5 november 2006 från <http://www.ungdomsportalen.ludvika.se>

Ungdomsstyrelsen. (2006). Arenor för alla. Hämtad 31 december 2006 från <http://www.netpub.se/hotel/pub/Ungdomsstyrelsen/html/chapter02.htm>

Ungdomsstyrelsen. (artikel 1996-1999). Om ungdomars självstyre – Det unga medborgarskapet – ett samtal kring ungdomar och demokrati. Hämtad 29 november 2006 från <http://www.ungdomsstyrelsen.se/art/0,2072,2355,00.html>

”Vem är det som ska lyssna då?”(2004). ungdomar – socialt kapital – regional utveckling. Hämtad 12 december 2006 från

http://www.foucentrum.cfl.soderhamn.se/rapport_svensson_hammar_040413.pdf

Zimic, S. (2006). Ungdom och ungdomskultur: grundläggande begrepp och forskning.

Hämtad 6 november 2006 från <http://www.kulturforokarna.se/feature.php?n-kunskap&id=62>

Appendix A

Intervjuguide

- Kön?
- Ålder?
- Var bor du?
- Hur bor du?
- Din nuvarande högsta avslutade utbildning, praktik eller arbete?
- Mammans och pappas nuvarande arbete, praktik eller utbildning?
- Svensk
- Utländsk

Tema ungdomens hus

1. På vilket sätt upplever du delaktigheten på ungdomens hus?
2. Upplever du själv att du får ta eget ansvar på ungdomens hus? I så fall när, och med vad?
3. På vilka sätt tar du ansvar på ungdomens hus?
4. Finns det situationer där du kan vara med och påverka då det gäller ungdomens hus?
Ja, i vilka situationer?
Nej, vad beror detta på tror du?
5. Finns det situationer där du upplever att du inte får vara delaktig?
Ja, i vilka situationer?
Hur bemöter du det?
6. Vad betyder det att ha ansvar och ta ansvar i det vardagliga livet?
7. Hur mycket tid lägger du ner på ungdomens hus på din fria tid? (fritid).

Tema ungdomsråd

1. Hur är din upplevelse av ungdomsrådet?
2. På vilket sätt får du information från ungdomsrådet?
3. Tycker du att ungdomsrådet kan föra fram dina frågor till de som fattar beslut i kommunen?
Ja, på vilket sätt?
Nej, varför?
4. Hur är din uppfattning om ungdomsrådet? Lyssnar man till ungdomarnas idéer och projekt?

Ja, hur ofta händer det?

Nej, vad tror du det beror på?

5. Upplever du att ungdomsrådet i din kommun är aktiva när det gäller dina privata synpunkter?

Ja, hur upplever du det?

Nej, varför?

Tema kommun

1. Hur upplever du att kommunen tar ansvar när det gäller ungdomsfrågor?

2. Upplever du att de kommunansvariga är öppna för olika projekt och idéer ?

Ja, på vilket sätt upplever du det?

Nej, varför?

3. Upplever du att kommunansvariga är delaktiga och lyssnar på ungdomars önskemål?

Ja, hur tycker du det känns?

Nej, hur känns det?

4. Upplever du att kommunansvariga har förståelse för ungdomarnas fria tid? (Efter skoltid).

Ja, hur ser du på det?

Nej, vad kan detta beror på?

5. Upplever du att kommunansvariga och ungdomsråd har tillräckligt med tid att lyssna på ungdomars förslag?

Ja, hur upplever du det?

Nej, vad upplever du att detta beror på?

6. Anser du att det finns en bra kommunikation mellan kommunen, ungdomsrådet och ungdomarna på ungdomens hus?

Ja, hur upplever du det?

Nej, varför?

Fria arenor

1. Vad anser du vara viktigt på din fria tid?
2. Hur många timmar per dag lägger du ner på studier utanför skoltiden?
3. Har du några andra intressen utanför ungdomens hus?

Ja, vilka intressen är det?

Nej, vad beror det på?

4. Är du medlem i någon annan förening ?

Ja, vilken förening?

Nej, varför inte?

5. Har du något uppdrag i den föreningen förutom att du är aktiv?

Ja, vilket uppdrag

Nej, varför?

Svar, ja, på fråga 5.

6. Hur mycket tid lägger du ned på föreningens uppdrag?

Tema demokrati

1. Hur upplever du att du kan påverka i din kommun?
2. Finns det någonting som du tycker att du kan vara med och påverka gällande frågor som är viktiga för dig i samhället?
3. Hur ser du på demokrati? Vad är meningen med demokrati för dig?
4. Är det viktigt med demokrati för dig?

Ja, varför?

Nej, varför inte?

Appendix B

Huvudkategori	Delaktighet	Ansvar	Brist på delaktighet
	Underkategorier	Underkategorier	Underkategorier
Ungdomens hus		Jobbar, städar, larma	Beror på,
	Ganska stor	Lappar, måste göra	Inte få hjälp
	Kontakt	Inte fritt, treåring	Upp till en själv
	Listor, synpunkter	Möten, mail, temadag	Inte i någon situation
	Olika grupper	Egen plånbok	Tre år
	Alla ungdomar	Låtsasansvar	Vuxna styr
	Ungdomskonsulent	Helger, gratis.	Ännu vuxnare
		Påverka, cafémöte	Anses som vuxna
		Försöker, förslag	Inga pengar
		Egna initiativ, fråga	Bara man vill, lust
		Engagemang	
Intressanta detaljer	Få in ungdomar på en	Är väl det vi ska göra	Cafègruppen vi får.
	bättre väg	Stötta andra	
Ungdomsråd	Ungdomsting	Ungdomsting	Svårt
	Själv med, elevråd	Skolan	Ingen information
	Säga till	Värna om ungdomar	Fundersam
	Intresserad	Bygga upp	Inte vet om
	Kontakt, tidningen	Prata, försöker	Klagar
	Forum, politiker	Engagemang, fixa	Dom känner jag
	Ungdomsråd	Lyssna mer	Dom syns inte
	Personligen	Elevråd	Vad dom bestämt
	Tacokväll	Säga till	Hos dem själva
	Skolan	Värva	Dom diskuterar
	Prata		Inte försökt
	Mer information	Få fram ett budskap	Tråkigt
	Bjöd in, möten		Man ska veta vilka
	Ungdomsfond		som är med där
	Affischer, radio		Inte gått i ungdoms-

	Värt att satsa på		tinget
Intressanta detaljer	Inte så många som	Alltså man har hört	Ingen som vet vad vi
	vet om det.	om ungdomsråd	är.
	Finns det intresse		
	berättar vi.		
Kommun	Sätter sig inte emot	Viss gräns, regler	Över 18 år
	Ungdomsråd	Rösta, förslag	Dom säger
		Sociala kontakten	Pengar på fel saker
	Många vill	Ålder, tar sitt ansvar	Allt styrs av dem
		Rock mot rus	Småbarn
	Ignorerar inte	Dom försöker	Vågar inte
	Satsar väl, ungas hus	Lyssnar, lyssna	Bortglömda
	Önskemål	Länk , ungdomsråd	Kvartersgårdar
	Projekt, fredagskul	Trygghet, sociala kon	Dom bestämt
		takten. Önskemål	
Intressanta detaljer	Små grejer inte stora		Inte riktigt haja på det
	Mellan ungdomsråd		här.
	och politiker finns		
	det.		
Demokrati	Rösta	Måste lära sig	Vuxenlivet
	Nöjd	Prata mer om det	Det ska bara vara så
		Som att ta ansvar	Ingen ska styra över
	Viktigt	Kanske inte bestä-	alla.
	Bra att det finns	mma	Rädda
	Skriva till politiker	Klimatförändring	
	Påverka	Skolgången	Ingenting
	Gehör	Inte så mycket som	Bryr mig inte
	Ganska nöjd	man borde.	Både ja, nej
	Alla ska vara med	Hur man vill ha det	Många bryr sig inte
	Ha rätt	Vara snäll, göra alla	

Intressanta detaljer	Inte hunnit in i vuxenlivet	Vad gör egentligen alla politiker i Sverige	Gamla - inte varit med på den här tiden
	Alla pratade om valet		
Fria arenor	Sekreterare, aktiv	Läxor, uppdrag	Hinner knappt
	Ordförande, medlem	Fått mer ansvar	Har inte mycket fritid
	Air soft, musik, dator	Utvecklas	Inget behov, dega
	Spel, dans, kompisar	Jätteviktigt	Göra det man vill
	Umgås, ishockey	Ganska viktig grej	Inte behöva känna
	Gå ut	Olika sorters ansvar	press.
	Kyrkan, elevråd	Förtroende	Vilken fritid?
Intressanta detaljer	Man blir en helt annan människa	Utan ansvar kommer man ingenstans	Inte så superviktigt